

VIGRED

- dekliski list -

Tiskovni sklad „Vigred“.

Došli so nam tudi še nastopni prispevki:

Mara Škerjanc, Križe	Din	10—
Lenčka Mlinar, Črna	»	15—
Dr. Gregor Pečjak, Ljubljana	»	30—
Veronika Somen, Brezovica	»	5—
Mici Burgar, Zalog	»	3—
Milka Zaletel, Zagorje	»	5—
Peter Kovačič, kaplan, Sv. Peter	»	5—
Kroček Predvor	»	52·50
Marija Šular, Mislinje	»	10—
Kroček Središče	»	100—
Anica Eržen, Zelezniki	»	10—
Merčun Pepca, Bišče	»	1·25
Franica Gruden, Prmskovo	»	12—

Skupaj danes Din 258·75

Zadnji izkaz Din 1294—

Skupaj Din 1552·75

Iskrena hvala vsem darovalcem in ponovna prošnja vsem, ki se še niso odzvali.

Uprava dekl. lista »Vigred«.

Brezalkoholne sokove vseh vrst!

Vse potrebščine za konzerviranje sočivja, sadja in grozdja!

Opreme za ohranitev brezalkoholnega sadnega in grozdnega soka v sodih!

Sploh vse, kar spada v brezalkoholno gospodarstvo

naročajte vse — prav vse — izključno le pri osrednji zadrugi

„Brezalkoholna produkcija“ v Ljubljani

Poljanski nasip 10/22

Sklicujte se na Vigred!

Cenik brezplačno!

Vsebina:

R. L. T.: Sv. Frančišek	217	Rožni dom:	
Stana: Oktoberski večeri	218	F. T.: Za ugled Rožnega doma!	233
Lurd — svetovno svetišče (Dalje)	218	Franjo Neubauer: Odpusti!	233
P. Krizostom: Pevcu solnčne pesmi	219	Vigrednica — gospodinja	234
Pismo o osebnosti	220	Organizacija:	
Sl. Savinšek: Skulptura ali kiparstvo	221	Ali ljubiš Koroško?	236
Od srca do srca	223	Frančiškovo jubilejno leto	237
Mira: Razsvetljenje	225	Vigrednica, na delo!	237
Ksaver Meško: Trpeči deklici v spomin-		Ivanka Š.: Telesno zdravje — duševna	
sko knjigo	225	moč (Nadaljevanje)	238
Zdrava, roža Marija:		Iz orliške centrale	238
Slavko Savinšek: Angelica (Dalje)	225	Sestre sestram	239
Matko Krevh: Pod božjim varstvom	229	Drobiž:	
		Prejeli smo in priporočamo	240

VIGRED

≡ DEKLIŠKI LIST ≡

LETO IV. V LJUBLJANI, 1. OKTOBER 1926. ŠTEV. 10.

Sv. Francišek.

R. L. T.

Kdo se posebno meni za igrajoče se otroke kraj pota? Nihče pač. Vsi so v svoji nedolžnosti tako lepi, tako ljubki, da mimoidoč popotnik, tujec začuti neodoljivo hrepenenje, poljubiti ta jasna čela, pritisniti žejne ustnice na te kristalnočiste oči. Pozneje pa se te drobne nožice razidejo na široko: v službo sveta, službo duha in službo Boga. Strašno vsaksebi gredo ta pota.

Kam je krenil Francišek?

Sprva sam ni jasno vedel. Pozneje je vzljubil dobroto in je ubogim in gobavim stregel, zatem je vzljubil še uboštvo in mu je služil bolj vdano kot trubadurji svojim gospem — obojemu je pridružil še ljubezen do čistosti. Tak je stopil pred Gospoda.

Dekliško srce — kam hrepeniš in kam sanjaš? Bi pač rado objelo z enim samim objemom Dobroto — Resnico — Lepoto? Morda bi dala vsaj ta mesec skromen prostorček v svojem srcu Dobroti. Mislim tisti povsem preprosti dobroti, ki skuša v vsakdanjem domačem življenju lajšati in slajšati trpkosti vsakdanjosti. Menim tisti dobroti, ki skuša manj misliti nase in bolj na druge. Prav tisti dobroti, ki se zna zatajevati in premagovati (kako trde besede!). Ali je tvoje srce, sestra, dovolj široko in globoko, da sprejme takega gosta? Ali je dovolj toplo? Dovolj resno, dovolj trdno?

Vem, da preveč vprašujem, sestrice. Dobro voljo imaš! Pridruži tej še vztrajnost — in šlo bo. Prilike za to imaš vsak dan dovolj. Odpri oči, odpri srce, odpri roke in koncem meseca boš živ angel dobrote. Dobrota ima tople, globoke oči, ki vse vidijo in vse opazijo in vsaki želji ljubeznivo ustrežejo. In ima odprto srce in odprte roke, povsod pomaga, povsod služi in zelo rada pozablja nase.

Španska mladina je proslavila sedemstoletni jubilej svetnika dobrote — s praznovanjem »tedna dobrote«. Slovenska mladina, in zlasti dekliška srca, mu bo zidala templje in tempeljčke v svoji notranjosti. In ne samo za cel teden. Za cel mesec in zelo bi bil vesel, če bi v vašem imenu, sestre, smel reči: za celo življenje.

Ali smem reči?

Ah, prosim vas, sestre, odgovorite mi z: Da!

Oktoberski večeri.

Stana.

Vsak večer v mraku me vodi pot v kapelico. Mamica, nebeška Mamica me tam pričakuje, zavila v pajčolan večernih senc, obdana z venci in šopki aster, georgin v najsočnejših jesenskih barvah...

K Nji v podnožje sedem, trudno glavo naslonim v Materino naročje in prislušujem, z rožnim vencem v rokah, zgodbi, sveti zgodbi Materinega srca.

Pripoveduje mi, vsa blažena, o prihodu nebeškega poslanca v nazareško hišico, ponovi ves razgovor o božji skrivnosti in pristavi tudi svojo vdanostno izjavo: »Ecce, ancilla Domini — — —!«

Pot popisuje, kamenito in strmo, po kateri je hitela, gnana od Ljubezni, k Elizabeti...

Pové, kako so v mrzli zimski noči našli pastirčki na slami Izveličarja, Odrešenika. — O Sebi molči, ponižna! Mati najsvetejša! —

Dvakratno pot v tempelj popisuje. Dvakrat je stala v tempeljnu, dvakrat žalostna, dvakrat vesela...

In v bolešti zapre oči, ko govori o trpljenju Sina na Oljski gori, o prelili najsvetejši Krvi pri bičanju in kronanju z vencem bolečin. — Dolgo se mudi pri žalostni zadnji Sinovi poti in vnovič se ji trga Materino srce, ko, kot nekdanj, stoji pod Križem.

— In jaz ž Njo: »Naj okusim, Mati, Tvoja bol!« —

V hvaležnosti sklene roke, pogled upre v večerne zvezde: »Od smrti k vstajenju! — Iz groba v nebesa!«

V šumenju prihaja Duh božji z bogatimi viri milosti sv. zakramentov. — O, Srednica naša!

O Mati, Devica, Kraljica! Kako bogato Ti je odmeril Troedini plačilo! Kako nepopisno krasna je Tvoja večna krona!

»Otrok moj, vztrajaj na poti življenja!

Pri meni te čaka krona veselja!«

Dá, Mati, ob vznožju Tvojega oltarja, ob spremstvu vsakdanjih križev in težav! To je moja pot življenja!

Lurd — svetovno svetišče.

Nekaj misli in vtisov, ki jih je prinesel Vigrednicam v spomin
Lurški romar.

(Nadaljevanje.)

II.

Velika večina lurških romarjev se vrača domov veselih, srečnih in zadovoljnih in jim ni nikdar žal, da so napravili dolgo potovanje. Tudi bolniki, četudi niso našli telesnega zdravja, smatrajo za veliko dobroto, da so smeli moliti v Lurdu pred podobo naše Lurške Gospe.

Koliko stvari je v Lurdu, ki napravijo na romarja tako globok utis! Impozantne cerkve, tri, ena nad drugo; mogočna terasa pred spodnjo, roženvensko cerkvijo; tu se vršijo veličastne procesije s sv. Rešnjim Telesom in vsak bolnik posebej prejme sv. blagoslov; pri teh procesijah se je zgodilo eno tretjino vseh lurških čudežev. Mogočen vtis napravita tudi silni rampi, mogočno zgrajeni dvigajoči se cesti, ki vodita v obliki podkve k zgornjima cerkvama, h kripti in baziliki. Tu po teh rampah in potem spodaj na velikem trgu pred cerkvijo mogočno doni vedno ponavljajoči se Ave, ave, ave Marija, ko ob večernih procesijah z lučmi na tisoče gorečih sveč in na tisoče grl navdušeno oznanjuje slavo ponižni nazareški Devici — mogočni nebeški Kraljici! Sveto spoštovanje prevzame romarja pred mogočno nebeško Gospo.

Gledal sem zjutraj doli z visoke rampe proti lurški votlini. Ravno so vozili bolnike na vozčkih enega za drugim izpred votline h kopelim. Tudi ti bolniki napravijo na romarja neizbrisen vtis. In potem obredi pred ko-

pelmi! Medtem ko bolnike kopljejo v lurški vodi, se neprestano ponavlja sledeče: Najprej molijo 10 češčenih Marij; mnogi molijo z razprostrtimi rokami. Nato pojo gloria Patri — čast bodi Očetu... Potem duhovnik navadno govori kratek, a navdušen govor. A kdor ne razume dobro francoski, od govora malo ali ničesar ne razume, ker Francozi govorijo hitro in se besede kar zlivajo ena v drugo. Govoru sledijo »Invocations« — vzkliki: Gospod, mi Te molimo. Gospod, mi zaupamo na Te. Gospod, mi Te ljubimo. Hozana, hozana Sinu Davidovemu! Ti si Kristus, Sin živega Boga. Gospod, mi verujemo, pa pomnoži našo vero. Gospod, če hočeš, me moreš ozdraviti. Gospod, oni, ki ga ljubiš, je bolan. Gospod, daj, da vidim. Gospod, daj, da hodim. Gospod, daj, da slišim. Mati Odrešenikova, prosi za nas. Zdravje bolnikov, prosi za nas. Pokaži, da si naša mati.

Koliko človeške bede in onemoglosti in koliko neomajnega zaupanja v višjo moč vsebujejo ti vzkliki! Ko so vzkliki končani, zapoje. In potem se začne zopet od začetka: Je vous salue, Marie, pleine de grâce (Ž'vu salí Marí, plen di grâs) — češčena Marija, milosti polna...

In romarji se ne obračajo zastonj do nebeške Posredovalke za pomoč! Pojdi v lurške cerkve, neštevilno zahvalnih zastav, src in zahvalnih marmornatih plošč priča, da prosilci niso bili osramočeni v svojem zaupanju. Prepisal sem si nekaj zahvalnih napisov, ki v hvaležen spomin napisani z zlatimi črkami na mramornate plošče pokrivajo skoro vse stene cerkva. Evo vam jih par:

Merci, o Marie, veillez toujours sur nous — hvala ti, o Marija, čuvaj vedno nam nami.

Gloire a vous, Immaculée Conception, j'ai prié, et vous m'avez exaucée — slava ti, Brezmadežno Spočetje, jaz sem prosil in ti si me uslišala.

Actions des graces a N. D. de Lourdes pour la guérison de mon petit fils — zahvala naši Lurški Gospej za ozdravljenje mojega sinčka.

Merci, ma bonne mere, de m'avcir guérie deux fois — hvala, moja dobra mati, da si me dvakrat ozdravila.

Reconnaissance a N. D. de L., continuez nous votre protection — hvaležnost naši Lurški Gospej, varuj nas še znanprej.

Conversion obtenue, reconnaissance a Marie — za zadobljeno spreobrnjenje zahvalnost Mariji.

Actions des graces a notre Dame de Lourdes pour la conversion d'une Russe schismatique — (napisao tudi s cirilico v ruščini) zahvala naši Lurški Gospej za spreobrnitev razkolniške Rusinje.

Amour et reconnaissance a N. D. de L. — ljubezen in hvaležnost naši Lurški Gospej.

Souvenir de ma guérison a Lourdes; louange, amour, éternelle reconnaissance à Marie Immaculée — spomin na moje ozdravljenje v Lurdu; hvala, ljubezen, večna hvaležnost brezmadežni Mariji!

It'd. itd. itd.

(Dalje prihodnjič.)

Pevcu solnčne pesmi.

P. Krizostom.

ROJSTVO.

*Gozdovi so te rodili
v polnočni svili
skrivnostno šušteči — — —*

*Vetrovi v vsemirje hileči
so tvoje blaženo rojstvo
svetu oznanili
ob roznate zarje razcvitu,
ob luninem medlem bledenju,
ob žarnem solnčnem vstajenju.*

*Ves zlat si vstal;
roke si široko razpel
in si zapel
pesem tako sládko in méhko,
da so ljudje zastrmeli
in začudilo se je nebo
in plíčki so s tabo zapeli
tako lepo,
tako čudovito lepo — — —*

*O Frančišek — ti solnčni brat,
zapoj nam svojo pesem
v lolažbo še enkrat!*

*Frančišek — ti sin šuštečih gozdov,
ti pevec cvetnih poljan —
tvoj spev nam je znan;
domač je, ves sladek, ves naš —
kot ti si ves naš — naš brat.
Zapoj nam pesem ptic in solnčnih trat!
Zapoj — kot le ti peti znaš!*

SMRT.

*Gozdovi so zajokali
v zarji rdeči — — —
Vetrovi mílo ihtleči
čez gore so zbežali
in so plícam dopovedovali:
»Sestre, vaš brat je mrtev — — —«*

*Veliko solnce je zalonilo
in izza gora se je lunino srebro razlilo
tako mrzlo in trpko — — —
»Oče! — da bi te mogli oživetí!
Da bi ti mogli mrzla lica razgreti!«
je jokal brat Leon — ovrčica božja.*

*Čemu, o Leon?
Ali ne vidiš, kako mu ogenj razgreva
roke in noge?
kako je vse živo oglječe-iskreče
njegovo srce?
Ali ne vriska žar iz njegovih prs?
Ali ne slišiš speva iz nebes?*

*To je Frančiškova pesem — zares.
Zares — pesem drevja in cvetnih trat,
solnčna pesem — — —*

O Frančišek, kako si velik!

*»Kako si bogat — naš brat!«
so zaukali umbrijski gozdovi.
»Kako si v zarji božji ves zlat!«
so zastrmeli sabinski vrhovi.
In ptice — njegove sestrice,
pesemco sladko črtáje,
so mu okrožale mrtvo telo — — —*

*Na stežaj je bilo odprto
listo uro božje nebo — — —*

Pismo o osebnosti.

Visokočislana gospa Ela!

Ko sva bila zadnjič na sprehodu v Lattermanovem drevoredu, sva se prav zanimivo razgovarjala o značaju in osebnosti. Vi ste zelo posrečeno napravili par opazk, na katere hipno res nisem vedel odgovora. Slutil sem pa že tedaj, da so Vaša opazovanja in sklepanja bila prav svojevrstna in nevsakdanja. Ko sem pozneje, obujajoč tiste male drobne spomine, ki jih tako zelo ljubim, pisal svoj dnevnik, sem pričel še enkrat o stvari razmišljati. Da bi se osebno razgovorila, bi morala predolgo čakati, zato pismeno.

Vi ste dejala takrat z nekim posebnim ognjem, da osebnost mora imeti zaeno lep in globok značaj. Jaz sem trdil obratno, češ, da je bil Friderik Veliki, pruski kralj, pač velika in močna osebnost, značaj pa je imel naravnost oduren, slično tudi Napoleon, Macchiavelli itd. Vi, draga prijateljica, ste me zavrnila, da utegne biti vse to res, češ, ne poznam dovolj zgodovine, a vseeno menite, da je osebnost nujno zvezana z lepim značajem. Tedaj se jaz nisem hotel vdati. Sedaj sem našel izhod. Splošno govoreno so omenjene veličine pač osebnosti in tudi zgodovina jih tako imenuje, v najtišjem in najlepšem pomenu pa jim manjka tistega zadnjega, ki »osebnost« napravi vsem ljudem drago in ljubo ali pa vsaj nehotе vzbuja občudovanje. Mislim tako, da na priliko osebnost Friderika Velikega imponira le tistim, ki tudi sicer poznajo do podrobnega zgodovino njegovega časa — druge pusti ta sicer res prav poseben človek hladne in jih celo odbija. Obratno pa osebnosti z lepim značajem že same po sebi vzbujajo občudovanje, ljubezen, spoštovanje itd.

Dovolite mi, draga prijateljica, da poudarim še enkrat bistvo osebnosti. »O s e b n o s t« pomeni prostost na kvišku, hrepenenje po lepem in čistem, smotreno delo za velike in plemenite misli in izključuje zaeno vsako nizkotnost, neplemenitost ali slabotno popuščanje v započelih nadržtih. Osebnost mora biti kakor kilometrski kamen — ali svetilnik ob morju — oba sta neizprosno resnična, oba dobra in vestna kažipotata. Ali morda kakor cerkev — ki nudi tihoto in mir in hlad. Pri človeku, ki je osebnost, nujno tudi pričakujem neko osebno dobrohotnost in milino, združeno s taktom in razumevanjem. Osebnost biti ni lahka stvar. Saj pomeni: biti izbran izmed stoterih — stoterim v oporo in tolažbo, biti nekako ločen od drugih — da ne boš nikoli več docela sam svoj — vedno drugim živeti, kar zahteva odpoved in veliko premagovanje samega sebe. Kot zgled zelo velikih osebnosti, ki so mi posebno drage, naj omenim sv. Frančiška, malo Tereziko, kardinala Newmana, živečih pa rajši ne imenujem... Še tale misel mi je prišla, da brez tihih ur ob tabernaklju osebnost izgubi vso prikupnost in svežost. Morda bi moral tu in tam kako besedo drugače postaviti — toda saj veste, da so pisma otroci trenutka, zato naj tako ostane.

Zelo se veselim svidenja. Prirčno pozdravljeni Vi in Marjanica!

Vaš

Leon Ansgar.

Skulptura ali kiparstvo.

Slavko Savinšek.

(Nadaljevanje.)

Krasen primer lepega, da vzornega skulpturnega dela lahko imenujemo skupino, znano pod imenom Laokoon. Delo je iz zgodnjih grških časov in predstavlja očeta in njegova dva sinova v trenutku, ko sta se ovili okrog njih dve kači-velikanki, da jih zdrobe in umoré. Oče, svečenik, je svaril Trojance, naj ne zaupajo Grkom, ki so oblegali Trojo in poslali Trojancem v dar lesenega konja, ki je imel v svojem trupu skrite grške vojščake, ki naj bi ponoči skrivaj odprli svoji vojski mestna vrata. V tem hipu sta prilezli iz morja dve kači, ki sta umorili svečenika in oba njegova sinova. Ta hip si je izbral grški umetnik in ustvaril delo, ki še zdaj služi in velja kot vzor-delo kiparske umetnosti. Gotovo je že vsaka izmed Vigrednic kdaj videla naslikano to delo. Zato, da ob njem malo premotrimo ona splošna pravila, ki smo jih v zadnji številki omenili, se hočemo malo dlje pomuditi ob njem.

Laokoon je skupina treh kipov, ki pa so vendar celota na zunaj in na znotraj. Kako lepo tečeta obe dijagonalni črti: glave vseh treh oseb v smer od leve proti desni, roka mlajšega sina še podčrtava to smer, dočim teče glavna črta srednje postave očetove od desne spodaj, pa konča v vrhuncu skupine, v desni očetovi roki visoko nad glavo. To drugo črto krepí poza starejšega sina z desno roko in pa njegov pogled, obrnjen v trpeči obraz očetov. Tako so vse tri osebe kakor z železnimi nevidnimi obroči zvezane in zlite v eno, in naj bi odpadla ena izmed upodobljenih oseb, bi videli takoj, da manjka nekaj, da delo ni popolno.

Pa ne samo zunanost, tudi notranost je skupna vsem trem. Vsaka upodobljenih oseb ima sicer svoj lastni osebni izraz: starejši sin, ki je najmanj od kače ovit in zato ne izraža bolečine telesa, ampak grozo nad trpljenjem očetovim; oče, ki z levico odriva od sebe glavo kače, ki se mu je zagrizla v bok ter z dvignjeno desnico drži kvišku trup ovijavke, iz

napol odprtih ust pa slišimo nemi klic bolečine in v očeh, kvišku obrnjenih mu beremo prošnjo k bogovom za usmiljenje in pomoč; mlajši sin, ki mu je že nastavila kača v desni bok svoje žrelo, obupno trga z levico glavo kače od sebe, z obrazom, k očetu obrnjen, pa kliče in hoče od očeta pomoči; toda kljub temu, ali morda ravno vsled te različne stopnje bolečine je skupina enotna, živa, ki kar nagovarja, ki med seboj govori, dasi neslišno, ali vendar s celim telesom drug drugemu. Kakor bi bili samo ti trije na svetu, tako stoje enotno v treh in nerazdružljivo v trpeči skupini.

Poglejmo še njihova telesa. Kakšna neznanska moč govori iz krepke moške muskulature očetove, doraščajoče fantovske sile iz telesa starejšega in nežna mehkost oblik iz telesa mlajšega sina! V treh telesih je upodobljeno eno moško zdravo krepko telo od mladih let preko doraščanja do najlepše moške dobe. Nikjer ni nobeno teh teles poškodovano od kače, ali raztrgano, vse trpljenje je uprizorjeno s telesi, z gibi rok, nog, glave, mišic obrazov, izrazov. Lepota človeškega telesa je ostala nedotaknjena, čista. Kljub nagoti stoji pred nami troje moških teles ko troje krasnih rož, ki dihajo iz sebe vonj po božjem bitju, nobena spolzka misel ne najde kljub nagoti mesta v naši duši; oko strmi nad lepoto ter se čudoma čudi Lepoti božji, dahneni v krasna človeška telesa in nehote nam vstane misel: prebivališče duha božjega.

In misel, ki je vtelesena v celi izklesani skupini? Neprestani, vroči boj krepke močne človeške narave, ki skuša z največjim naporom odnesti zmago nad čutno telesno bolečino. Ta skupna misel je kakor zlata krona, ki visi nad celo skupino in ki je najlepše plačilo umetniku, ki je kip izklesal in dal človeštvu motiv, ki po svoji obliki in vsebini ostane njegova last do konca dni in daje umetniku nesmrtnost.

Mnogo črnila je že steklo v boju za in zoper nagoto v upodabljajoči umetnosti, posebno v kiparstvu, ki takorekoč živi od golega človeškega telesa. Lansko leto smo enkrat v »Vigredi« zapisali: kogar nagota v umetnosti pohujšuje, mu vzbuja zlò in ga mami, tisti naj beži pred nagimi umotvori. Ker nismo vsi enako sprejemljivi in občutljivi: vsak zase najbolj vè. Rekli pa smo tudi, naj tudi umetnike vodi pri delu, posebno pri klesanju nagih kipov, misel na absolutno čutno čistost, ki v njej ne sme biti niti sence pohujšanja in lascivnosti. To zahteva tudi princip estetike in umetnosti same in kakor hitro hoče delo izraziti nizko, pohotno čustvo, ni več umotvor, ampak grda spaka. Vemo: čistemu je vse čisto. Toda okrog nas je nedolžna mladež in hudobni ljudje. Zato pa moramo vedno in vedno klicati: vzgajajte mladino modro in prav. Zato še enkrat poudarjamo, da je nujna potreba, vpeljati v šole pouk o umetnosti, ker na ta način bomo našim zanamcem prihranili mnogo bojev, ne samo na papirju, ampak še več v dušah.

V kiparski umetnosti dobimo tudi mnogokrat poslikane, barvane kipe. Znan je grški bog Zevs, ki je imel celo nepokrite dele telesa barvane, znani so nam naši kipi po cerkvah iz srednjega in novega veka, ki so večinoma barvani, zlasti če so leseni. Je res, da je lažje dati kipu z barvo izraza, da nam kip bolj jasno govori o svojem namenu; res je, da je tak kip preprostemu gledavcu bolj umljiv, posebno, če je slikan živo in natančno; tudi je res, da skulpturna umetnost šteje mnogo umetnin med barvanimi kipi. Ali recite, kar hočete: najlepši je kip, ki k nam govori samo s svojim telesom. Pustimo barvo slikarjem, kiparstvu zadostuje gola oblika popolnoma. Ste že kdaj natančno gledale krasne naravne barve belega marmorja? Ali nam more lepše govoriti o lepoti človeškega telesa kaka druga umetna barva, kakor tihi, a vendar mavrično čudapolni sijaj belega marmorja? Vse luči neba in zemlje igrajo v njem, kakor da bi

duša človekova živela v nešteti odsekih in drobnih lučih, ki igrajo na marmorju, pravi Rodin.

Nekateri umetniki so prišli celo na idejo, da so porabili za oči drage kamene, da so kipom obesili dragocen nakit, da so jim nohte napravili iz ahata. Recimo, da je to samo poskus, pa se mi i umetniki rajši držimo narave.

(Dalje prihodnjč.)

Od srca do srca

(Pomenki z gospo Selmo.)

Odgovori na pisma.

Modrooka, Tiha, Pozabljena. O, Ti otrok Ti! Sama si bila na počitnicah in vsi drugi so odšli; samo gospa Selma naj sedi doma za pečjo in čaka in čaka in čaka. Toda vedi, kakor zelo, zelo imam rada vse svoje male in velike otroke, počitnice sem si pa kljub temu privoščila. Zato sem opravila svoje delo že zgodaj v juliju vprav do septembra. In danes 1. septembra, evo me zopet med Vami! Tako torej in zdaj odgovor kar na oboje Tvojih pisem! Torej tako je s Teboj? To in tako hrepenenje je želja Tvojega pravkar vzbujenega srca, Tvoje duše po visokem cilju, po lepi življenjski nalogi, po nečem, kar napolnjuje vse Tvoje bistvo in zahteva vso Tvojo moč. Tvoja duša si želi peroti, da bi poletela za najlepšimi in najvišjimi cilji in pravkar menda poganjajo prva peresa, kar res nekoliko boli in morebiti ne veš, kaj naj prav za prav napraviš s temi novimi čustvi. Pa ne boj se! Tvoje hrepenenje je zasidrano v veri, globoki veri naših slovenskih mater, blagih in plemenitih vzgojiteljev. To hrepenenje naj Te vodi na pravo in dobro pot! Pomagalo Ti bo, ko se bodo nizke strasti vrgle na dobro in plemenito v Tebi. Vedno in povsod Ti bo klicalo: »Naprej! Kvišku!« Če slediš temu klicu, se bo nase-lilo prav kmalu pravo in iskreno veselje v Tvojem srcu in mehka melanholija in nežna sentimentalnost izgineta kar čez noč. Srce in ljubezen varuj in hrani, saj je še vse življenje pred Teboj! — Pesmi sem izročila gđ. urednici in dobiš o priliki odgovor v uredniškem kottičku. Opozarjam Te pa, da pišeš — če hočeš, da čitam pismo samo jaz — na naslov: Gospa Selma, pri uredništvu Vigredi, Ljubljana, Ljudski dom.

Triglavski studenček. Kar prijeten gorski hlad je zavel po moji sobi, ko sem prečitala Tvoje pisemce »Iz triglavskega kraljestva ob času petja«. O, da, tudi za Tebe je še prostora v mojem naročju, bolje v mojem srcu in še za sto in tisoč drugih, ki jih še ni pri nas. Prav, da si živa in poskočna, zdrava in mlada, uboga in neuka! Takih potrebuje naš krog, da ostane živ in poskočen, zdrav in mladosten, da pa ima tudi deliti: vse polno iskrene sestrskje ljubezni, vseh potrebnih navodil, ki jih kdorkoli potrebuje,

da le pride k nam ponje. — Tvojih nadaljnjih lastnosti ne mislim ugibati, saj prideš še in kmalu, kajne? — Da Ti življenje poteka brezplodno, si ne morem misliti. Morebiti po meri, ki jo ima svet. A pri nas, v našem krogu, hočemo dati vsemu onostranskega sijaja; zato nam nič ni brezplodno. Tudi takole prijetno ali celo hudomušno kramljanje ne. Le poglej naš uvodni članek v septembrski številki! Saj vem, da Ti že davno tudi tako delaš in to je prav! — Prav nič nevarnosti, dokler ima vse fante! Toda »ko se valček ne bo samo hudomušno nasmehnil in odhitel dalje«, nego bo s široko odprtimi očmi obstal, takrat pa le pridi in mi povej! Volk — hudi mož Te ne bo! Hočem Te braniti! Le pravočasno pridi!

Mira. Čisto po nepotrebnem se hudeješ čez razne naslove, ki jih dobivamo vsak dan na poštnih pošiljkah. Naslovi, ki so se obdržali po prevratu, niso prav nič pretirani. Nasprotno: vsak človek ima svojo osebno čast in dostojanstvo; kot naš sorodnik, prijatelj, predstojnik, sočlovek, član istega naroda in človeške družbe, pa tudi kot otrok božji še posebe. Socialna krivica bi bila, če bi mu jo odrekli. Pa tudi kot kulturni ljudje ne smemo opuščati predpisov olike in vljudnosti. Prečitaj tozadevna poglavja v Knjigi o lepem vedenju in Ti ne bo več pretirano. Res pa je, da človek sam kmalu čuti, koliko časti in spoštovanja sme zahtevati zase; vse drugo pa lahko na primeren način zavrne, če ne drugače, vsaj v mislih — da ostane ponižen. — V kratkem pa izide pri Orliški podzvezi nov zvezek »Predavanja za dekl. sestanke«, kjer bo govor tudi o tem; na tem mestu bi se točnejši odgovor na Tvoja vprašanja preveč raztegnil. — Ali nisi hotela še nekaj drugega vprašati? Vsaj čutila sem to iz Tvojega pisma. Le pridi in vprašaj!

Ina. Upam in molim, da bi se Tvoja zadeva srečno izpeljala. Prav, da si prepustila vse dobri gospodični! Mislim, da Ti ne bo treba skrbeti zaradi pretežkih dolžnosti. Ljubezno od otrok in veselje do dela je potrebno in tega Ti gotovo ne manjka. Paziti pa moraš na zdravje, ker to je prvo! Sporoči mi kmalu, kako Ti je! Upravi Vigredi pa sporoči novi naslov!

Osamela roža. Iz Tvojega pisma razberem oporoko Tvoje prerano umrle mamice. Vidim, da jo v vsem nadomeščaš Ti. Pomisli samo, kako prazen bi bil dom drugim, Tvojim bratom in sestram, če bi odšla še ti in sicer k tujim ljudem. Ali ne čutiš že vnaprej obupnega stanja v domači hiši, če odideš? Poizkusi se vživeti v ta položaj in uverjena sem, da Te bo minulo vse hrepenenje po tujini. Pojdi na mamin grob in vprašaj jo, če je prav, da odideš in dom prepustiš, ko niti ne veš komu. Mislim, da boš dovolj glasno čula njen glas: »Ostani! Zaradi mene ostani!« In smelo upam, da se maminemu klicu ne boš mogla izogniti. Spoznala pa boš čimdalje bolj, da je v življenju — in pred Teboj ga je še toliko — takole: Če mirno vztrajamo na svojem mestu in tiho čakamo, kako bo Bog z nami ukrenil, se razrešijo mnoge težave kar same od sebe. Pravilno čakanje pa je umetnost. Ne sme biti to čakanje udobno brezdelje, ali čmerikavo jadikovanje, nego čakanje v pridnem delu tako, kakor zahteva trenutek od nas. Tako čakanje je polno blagoslova. Ali ne misliš, da je vseč Bogu, če vidi, da delaš in se trudiš, kolikor moreš? Vse drugo bo uredil On. Torej le pogum in vztrajnost!

Mirni otrok. Tvoje pismo ve prav prijetno čita, a ob koncu res nisem vedela, kaj prav za prav hočeš, ker govoriš tako na splošno. Ali si morebiti za enkrat hotela opisati le svojo preteklost, da se bolje razumeva? Če je to, potem dobro; toda kmalu še kaj nadaljevanja! Osupnil me je stavek: »Bila sem Orlica, navdušena za načela, mišljenje in delovanje, — a sedaj?« — In vendar si še podpornica članica in se od društva ne moreš ločiti. Torej vidim, da ni tako zelo hudo. O tem pričajo tudi nastopni stavki: »Kadar čitam Vigred, si mislim: Kolika škoda, da se ta list med slovenskimi mladenkami še bolj ne razširi, da bi bila tako velika naša moč in bi ne bilo mladenke, ki bi se ne vpisala kot Vigrednica. Ko bi bile tudi vse organizacije tako urejene kot piše in priporoča list, potem bi človek rajše vse žrtvoval, kot pa zapustil društvo, tako pa...!« Neko razočaranje gleda iz zadnjega stavka. V tolažbo Ti povem tole: Vse naše delo na svetu, pa bodisi v katerem koli oziru, je le stremljenje za ideali, katerim se le približujemo, hrepenimo in stremimo po njih, a resnično doseči jih ne moremo. Dosega idealov bi bila popolna sreča — nebesa na zemlji — kar pa ni mogoče. Zato moramo pač naši duši dati poleta, navzgor, kvišku, toda zadnji cilj, večni Cilj, je onostranski. Res, da naša duša v srečnih urah samote in občevanja z Bogom nekako okuša sladkost in bližino Cilja, toda dokler je navezana na telo, se ne more dvigniti popolnoma do Ideala. To nam hrani Dobrotni za večnost. Taki trenutki tihe sreče so nam le opora, »da duša ne omaga...« — Da, tudi tiho delo

in molitev je krepilo duši! Seveda se še lahko oglasi — kadar hoče — Mirni otrok! Z veseljem in ljubeznijo ga pričakujem.

Mirta. Torej tudi na Tvoje mlado srce je padla slana? O pač, razumem Te, prav dobro Te razumem, ko mi tako natančno opisuješ veliko bol izgube očeta, matere in dragega. Razumeš, tudi njega štejem med izgubljene? Saj to tudi sama veš, kakor izprevidim iz Tvojih vrstic. Ničesar ne piši, ubogo dete, prav ničesar! Ali bi Ti ne bilo hudo, tisočkrat huje, ko ne bi Tvoje besede našle nikakega odmeva? Zato pusti! Naša prava sreča je često docela drugače, kakor smo prvotno mislili. Trpka in boleča je nastala praznота v srcu, toda skušaj jo — počasi in polagoma — izpopolniti z višjimi vrednotami! Ena, kakor sama praviš. Ti je tako blizu: pomagati bolnikom. Stori kolikor največ moreš! Ko se utrdiš v vestni vršitvi svoje dolžnosti, Ti bo kmalu ostalo nekoliko časa tudi še za kako dobro delo izven dolžnosti. In če za začetek ne storiš drugega, kakor da v tihih večernih uri za hipec stopiš pred tabernakelj in morebiti v začetku molče stojiš, gledaš in čakaš z odprtim srcem, z odprto dušo božjega migljaja za prihodnje novo delo. Kmalu boš čutila in razumela, kaj Bog hoče od Tebe. Pomagali Ti bodo taki tih trenutki v večernem mraku pred Najsvetejšim, da Ti srce ozdravi od bolečih ran in da se pripravi morebiti za nove. Saj veš, kaj je človeško življenje! Trajna pot vkreber, s kamenjem in trnjem posuta. Toda tam na koncu naše življenjske poti? Ali si že kdaj mislila na to? — Nimaš prijateljice? Pridi, midve hočeva postati! In skupaj bova hodili. Skrbi za to, da se bolje spoznava in kmalu zopet pridi! — Pesnici sem oddala v uredništvo.

Krizantema. Srbskohrvatskih slovníc imamo več. Najnavadnejša je Srbskohrvatska čitanka, ki jo rabijo otroci v šoli. Ima pravila, izgovarjavo in čtivo v latinici in cirilici, vse prav primerno porazdeljeno. Dobiš jo v vseh knjigarnah. Večja in seveda tudi težja slovnica pa je dr. Maretičeva »Hrvatska ili srpska gramatika«. Za to bi morala imeti dovolj časa. — Lasišče se prav dobro okrepi, če si glavo večkrat umivamo s kamelično vodo. Če so pa lasne korenine zamrle, pač ne pomaga nobeno sredstvo in je treba le potrpeti. — Navadno človek v poletnih mesecih zaradi vročine shušja, vendar Tvoj primanjkljaj ne bo od same vročine in napornega dela. Svetujem Ti, da se resno potruдиš za okrepitev z mlekom, sirovim maslom in medom. Če bi v par tednih ne opazila povoljnega učinka, Ti resno svetujem, da vprašaš zdravnika. Saj kot tovarniška delavka si gotovo vpisana v bolniško blagajno. Za zdravlje pa le nikar ne skopari! Glede naročnine sem sporočila upravi. Kmalu poročaj!

Darujte za tiskovni sklad!

Razsvetljenje.

Mira.

*Vstala v srcu je globoka moč,
več ne bega me življenja noč,
nisem sama: Večni je z menoj —
razsvetljenja pijem luč nocoj,
zunaj, v dalji, čuj, vihar besni, —
pred menoj spoznanja dan žari:
»Bog je tukaj, Bog in Stvarnik tvoj!«*

Trpeči deklici v spominsko knjigo.

Ksaver Meško.

*Ne samo ti,
ne samo jaz,
trpimo vsi.
A vsem bo čas,
kar z boljo je v srcé zarisal,
s pozabo mehko spet izbrisal.*

Zdrava, roža Marija

Slavko Savinšek.

(Nadaljevanje.)

Sedmo poglavje: Strto cvetje.

Pri Jernejevih so imeli vedno iskre konje. Posebno Jernej je imel veliko veselje nad njimi. Kakor sam vihrav in neugnan, je hotel imeti tudi konje napol divje.

Tistega nesrečnega dne je zgodaj odrinil v gozd, da pripelje zopet voz drv domov. Prišedšemu v gozd se mu ni mudilo nikamor. Privezal je konja k drevesu, legel vznak v mehki mah in se zamislil. Zaživel je stotič novo življenje, življenje ženina, zaživel je v težkih mislih in posegel je v njih daleč naprej v vse to, kar ga čaka.

Da se mu je moralo ravno to pripetiti! Ako bi Angelica ne bila postala mati, bi bil morda pridobil Marijo zase. Saj bi Angelica sčasoma pozabila nanj in na ljubezen in ko bi Marija videla, da Angelici ni več hudo po njem, bi se dala pogovoriti. Zdaj pa je zaman vse. Pozna Marijo dobro in njeno voljo. Kar si enkrat vtepe v glavo, drži ko pribito. Ni je sile, ki bi jo omajala v tem sklepu. In posebno še, ko ji je Angelica tako prirasla k srcu.

Zavedal se je, kaj je bil obljubil Angelici, kaj zatrdil Mariji, a kljub temu ga je mikalo, da bi napravil, kar mu je svetoval oče: plačal bajtarski hčeri za otroka, kar bi bilo primerno, ostal prost in čakal, da se Marija omehta in se ga usmili. Kakor je bila skušnjava velika in zapeljiva, vendar ga je zaskrbelo nekje globoko v srcu, ko je pomislil na Angeličino žalost in trpljenje, ako bi jo pustil v sramoti in njeno brezmejno ljubezen onečastil z denarjem. Zavedal se je dobro, da bi Angelica te sramote ne prenesla. Preveč je bila mehka in nežna. Pa tudi rad jo je imel. Zadnji čas se mu je včasih zdelo, da raji ko Marijo. O, kdo bi mogel doumeti to človeško srce in njegove neznane, skrivnostne poti!

Tako se je lomilo v njegovem srcu ves čas od dneva, ko mu je Marija razodela Angeličino skrivnost. Kakor slep je taval in kakor pijan v omotici

ni vedel, bi li na levo, bi li na desno. Še zdaj, ko je vendar odločeno, kako bo ž njim, ni mogel prav doumeti položaja, se ni mogel vživeti vanj. A kako bo šele potem, ko bo vezan z Angelico za večno, s trdno vezjo moške besede in skrivnostjo svetega zakramenta. Ali bo zmogel? Ga li ne bo premagala strast? O, v takihle trenutkih si je globoko pogledal v dušo! In je videl v njej neznansko hrepenenje in krčevito tipanje za nečem novim, neznanim, nedoživljenim. Vedel je v takih trenutkih, da niti Mariji ne bi ostal dolgo zvest, da bi tudi ona izgubila zanj svoj čar. Čudno, da mu je ležalo to prokletstvo v duši: vsaka ženska, ki jo je videl, je z drugo mikavnostjo vplivala nanj in čim močnejši je bil mik na njej, tembolj ga je potegnil s seboj z vso silo, še preden se mu je mogel upreti z močjo volje. A radi tega ni nič manj ljubil Marije, nič manj Angelice. Samo za nekaj časa je iskal drugje novega, a vedno in vedno se je vračal nazaj k Mariji.

Gledal je Angelico v mislih. Bilo je nekaj na njej, kar ga je ves čas poznanja vezalo nanjo. Ni vedel prav, kaj, a čutil je, da je to neznano nekaj silnega, čemur se ni mogel upreti. Ali je bila to morda njena telesna lepota? O, vabila ga je, dražila kakor iz marmora izklesana drobna postava. Oči? Čudno, svetlo so sijale črne oči, ki so ga privlačevale ko magnet drobno iglo! Dobro pomni: kadar ji je bil nezvest, četudi samo v mislih, so mu zagorele v duši te črne oči in ga pekle ko dva žareča oglja. Njena vdanost? O, dostikrat se je studil samemu sebi, ko se je spomnil, kako je ravnal ž njo. Kakor z deklo, ki mu mora biti vedno in povsod uslužna. A nikdar mu ni črhnila žal besedice, nikdar mu ni očitala najgrše krivice. Samo žalostno, prežalostno so zrle vanj črne oči! Kakor poteptana cvetica! Kako so mu že rekli v soboto pri sv. spovedi gospod župnik? Fant, ali nisi nič mislil? Ali se ti ni smililo dekle, če že za svojo dušo nisi maral? — Kako so zapekle besede dobrega gospoda! Sram ga je bilo, da bi se bil najrajši v zemljo pogreznil od sramote. A zopet je slišal iz gospodovih ust: Bog ni samo pravičen, On je tudi usmiljen. Fant poboljšaj se, popravi krivico, izperi svoj greh, da boš zopet čist pred njegovim obličjem! — Kamen mu je padel raz srca in lahko mu je bilo, da bi bil v hvaležnosti najrajši gospoda v spovednici objel. Trden sklep se je porodil v duši: nikdar več! In ko je po sv. obhajilu ostal še dolgo v cerkvi in ž njim Angelica, se mu je videlo, da kleči angel ob njem in moli ž njim ter prosi odpuščanja za veliki greh.

In ta dobra Angelica je ž njim mati! Kri njegove krvi bo iz nje rojeno. Vedel je: ljubezen bo rodila otroka, ki ga je ljubezen spočela. Tudi od njegove strani. Zato ima Marija prav: njegova sveta dolžnost je, da Angelico poroči, ji tako vrne čast in poplača njeno vdano ljubezen. O, pazil bo nase, na svoje srce, na splasene strasti, kakor na punčico v očesu!

Solnce se je dvigalo višje in višje. Začutil je žejo in glad, konja sta postajala nemirna. Vstal je in pričel nalagati drva na voz. Upehal se je pri delu, da mu je pot lil curkoma po obrazu in životu. Brž je bil voz naložen. Konja sta nemirno kopala tla pod seboj in besno otepavala z repi. Ulomil si je bukovo vejo, da jima je odganjal nadležni mrčes.

Švignil je z bičem, konja sta potegnili, da je zaškripal voz. Težko je bil naložen in sunkoma sta vlekla konja. Moral ju je naganjati z bičem, ker sta preveč postajala. Navzdol je šlo laže. Še oni hudi klanec pred robom gozda, pa bo dobro.

A ni šlo. Konja sta se upirala v tla z vsemi močmi, a nista potegnili. Ej, da ni vzel rjavcev s seboj! Ona dva bi bila speljala še enkrat toliko. Tepel je z bičem, vpil, a ni šlo, pa ni šlo dalje. Odložiti pa ni hotel niti polena. Nekaj časa je tepel, bil in kričal, a ko voz le ni prišel naprej, je

jezen izpregel konje, pustil voz, kjer je ostal in odgnal domov. Že davno je odzvonilo poldne.

Pojužinal je, opravil tu pa tam malenkost po dvorišču in v hlevu, a proti večeru je vzel rjavce in šel z njima, da potegne voz domov. Oče niti ni vedel, kdaj je odšel, nikdo domačih ga ni videl.

Prignal je do voza, vpregel: pa sta se uprla konja in potegnila. Potrepljal je desnega po glavi in sunkoma je šlo dalje, a šlo je vendarle. Že so bili blizu vrha. Še malo, pa bo končana težka pot. Tu obstane levi konj in noče dalje. Jernej udari z bičem preko desnega nanj, ta pa prednji nogi kvišku in voz zdrsne nazaj.

»Hi, pram, počakaj, za vruga!« kriči Jernej in udari divje po konjih, a bilo je že prepozno. Voz je drsel nazaj, najprej polagoma, a nato vedno hitreje. Naenkrat počijo stremena pri levem konju. Jernej odskoči, prileti s hrbtom ob velikansko bukev ob poti, v tem pa vrže voz kvišku sprožena teža na desno in pritisne Jerneja z vso silo ob deblo. Niti jekniti ni utegnil. Zahreščalo je in počilo, oproščeni konj je zdirjal proti vrhu, Jernej pa se je zgrudil z razbito lobanjo in pretisnjenimi prsi ob deblu. Voz je zdrčal nazaj s strašno silo, a na ovinku se je prevrnil in ječaje zgrmel v jarek pod potjo. Konj je z zlomljeno nogo obležal pri prelomljeni ojnici.

Tako jih je dobil Peterček, ki se je vračal z loncem borovnic od bire. Popustil je lonec, stopil k Jerneju in poslušal, če je še živ. Potem jo je ubral glasno klicajoč na pomoč proti vasi, kjer je srečal Marijo. In ko se je zmračilo, so štirje možje prinesli mrtvega Jerneja domov in ga položili na mrtvaški oder. — — —

Zdravnik, ki je prihitel iz Kamnika in preiskal nezavestno Angelico, je zmajeval z glavo. Mati je odhitela v lekarno, oče je odšel v hlev, da opravi živino. Tedaj je zdravnik povedal Mariji na njeno vprašanje, da ni upanja za Angelico. Morda še par dni, je dejal, morda niti ne. Ni pomoči zanjo. Marija je svetovala bolnišnico. Nič ne pomaga, je zatrdil zdravnik. Preden jo pripeljejo doli, bo mrtva. Doma pa zna preživeti par dni, četudi k zavesti ne bo več prišla.

Mati je prišla iz mesta, zdravnik je odšel. Še krepka je odšla mati v mesto, a vrnila se je onemogla starka, ki je komaj prestavljala noge. In ko je videla Marijo vso skrbno ob bolniški postelji, je odšla v kuhinjo, da pripravi večerjo. Ni mogla gledati trpljenja svoje edinke, svoje zadnje...

Prišel je oče iz hleva. Obstal je ob postelji in nemo strmel na umirajočo hčer. Ni rekel besedice, a oči so plavale v solzah. Po licu mu ni spolzela niti ena. Kakor je nemo prišel, se je obrnil, sedel za peč in z rožnim vencem v roki obsedel.

Tiho je bilo v sobi. Slišalo se je samo tiktakanje ure in Angeličino težko dihanje. Marija je sedela na stolu ob postelji in zdaj pa zdaj menjala mrzli obkladek na Angeličini vroči glavi. Zdravnik ji je dejal, da bo noč huda in da naj bo na vse pripravljena. Bo li vzdržala, ko sama komaj stoji na nogah? Očetu in materi pa niti besedice ni hotela reči o preteči smrtni nevarnosti. Samo mater je poslala domov s poročilom, da je nocoj ne bo domov in da naj dekle vse opravijo. Kako li bi mogla biti doma, ko pa Angelica tukaj toliko trpi!

Mati so prinesli večerjo, a nihče se je ni dotaknil. Po večerji je kmalu poslala Marija mater in očeta spat, češ, da bo že sama opravila pri Angelici. Kadar bo pa zaspana, bo pa že poklicala mater, da jo zamenja, je dejala. In stara dva sta odšla v kamro. A še opolnoči je slišala Marija ihteti ubogo mater in oče je stokal, kakor bi mu mōra tlačila prsi.

Marija je ostala sama samcata pri Angelici. V možganih ji je vrtalo in vse v njej je kričalo od bolečine in žalosti. Misli niso vedele ne kod,

ne kam. Ali naj bo to plačilo za žrtev in skrb? Mar li Mati božja tako plačuje molitev svojega otroka, tako vrača žrtve, ki jih je prestala za vse besede: blagor jim, ki so čistega srca? Angelici je bolje: nič ne ve, nič ne čuti, ne bolečine, ne skelečih misli, ne vrtanja v možganih. Hipoma jo je udarilo, pa je prestala vso muko, vse, kar Marijo šele čaka. In Jernej, ubogi Jernej! Zdaj, ko se je odločil, da popravi, kar je zagrešil, da se vrne na pravo pot: zdaj je po njem! Marija, ali tako izpolnjuješ svoje obete: še nikdar ni bilo slišati, da bi bila koga zapustila, ki je pod Tvoje varstvo pribežal?

Takrat se je zgenila Marija tam v kotu nad mizo. Drobni plamenček pred njo je vztrepetal in v njegovem sijaju se je zdelo obupujoči deklici, da ji je Mati zažugala s prstom. Planila je pod trepetajočo lučco in kakor ta drobn plamenček, je vztrepetal njeno do smrti ranjeno in izmučeno srce. Klecnila je na kolena in vroče solze so ji ko reka lile po licih. Siloma dušena in zadržana bolečina se je v solze oprostila. O, velika je ta bolečina, ker so solze tako vroče in tako obilno teko. Glej, Marija, tvoja Mati ti ni vrnila milo za drago, niti te kaznovala za tvoj malodušni dvom! Dala ti je v solzah utehe. Kakor da kleči rajnki materi pred nogami in ji v naročje joče neizmerno gorje, je bilo Mariji. Ni mogla izustiti niti besedice, ali čutila je, da ji nema molitev vre iz srca, kakor bi se bile odprle vse zatvor-nice in bi se bila vsa bridkost in groza in gorje zadnjih dni spremenilo v ihtečo molitev, ki zdaj lije in lije iz srca, da je noče biti konca. Kako je sladko, kadar joče onemoglo srce in suje iz sebe vse dolgo zadrževano bridko in trpko. Človek je ves eno samo čuvstvo: ne čuti telesa, ne bolečine, ne razbijanja razbičanega srca; kaj je pravzaprav ž njim, ne ve; samo to čuti, da gre iz njega silno težko breme, da se v njem vse trga in drvi nekam globoko, nekam v neznansko daljavo, v neznano globočino. In ne ve, je-li živ, je-li mrtev; spi, ali bdi. In tiho teko solze in ž njimi bolečina in groza in trpljenje in bridkost. S solzami teko ure in so kakor rdeče rože, kadar jih rosa zjutraj umije in solnce posije nanje z velikimi jutranjimi očmi. Kakor sveže umite rane, kakor škrlatno rdeče rože so te ure ...

Tako so tekle nočne ure, tako teklo gorje iz Marijinega srca božji Materi v naročje, v njeno dušo pa je curljala milost in tolažba in pomoč. O, nisi zastonj Pomočnica kristjanov, ti Mati božja! Ni zaman prošnja k Tvojemu materinskemu srcu, kajti: večno je usmiljenje Gospodovo in Ti si bila njegova mati, ki si iz usmiljenja Usmiljenje rodila! In svojih otrok ne zapustiš, ki se k Tebi zatekajo, ki se Tvoji priprošnji priporočajo. Za vse skrbiš, niti enega, niti najmanjšega, najnevrednejšega ne pozabiš. Kako bi bila zapustila ubogo Marijo, ko se je njeni prísrčni molitvi pridružila še rajnka mati s povzdignjenima rokama. Saj je Tvoje srce usmiljeno za vsa materinska srca, Tvoji roki dobri in sladki za vse materine roke, Tvoje oči mile za milijone oči zemskih mater! Ker si Ti tudi materam mati!

Marijine solze so usahnile in sladek mir jo je prevzel, ki mu ni imena. Kakor tisti hip je tak mir, ko se osuje razcvela roža in njeni listi padejo na zemljo: tako je svečano tiho in vse s cvetnimi listi posejano v človekovi duši. Ali kakor pri sv. maši pri povzdigovanju: ko vsa cerkev v pobožnosti drhti s sklonjeno glavo in prisluškuje utripanju božjega Srca v sveti hostiji in neslišnim udarcem krvavih kapelj, ki kapljajo druga za drugo v odrešenje vsega človeštva na rdečo prst Kalvarije.

A v ta mir je udaril Angeličin krik kakor raketa v nočno tišino poletne noči.

»Jezus, Jernej, Jernej!«

Marija je planila k postelji.

»Vidiš, Jernej, otroka, vidiš? Se ti nič ne smili, ubožec, ki prosi za očeta? Na vzemi ga, ne kolni ga, ne kolni!«

In planila je kvišku, da bi mu zalučala drobno dete v obraz.

»Kam greš, počakaj, počakaj! — Vidiš, Angelica sem, tvoja Angelica!«

Marija jo je komaj obdržala na postelji.

»Jernej, kako si lep!« se je razblažilo trpeče, v krču trepetajoče lice.

»Kajne, da imaš rad Angelico, svojo malo Angelico? In otroka tudi? Vidiš, punčika je, Marija. In čisto Mariji je podobna.«

Spet se ji je skremžil obraz in vnovič se je pognala kvišku.

»Pusti ga, Marija, pusti mi Jerneja! Saj je moj! Čemu mi ga kradeš? Ni tvoj! Jaz sem mati otrokova, ne ti, hinavka! Tako si me nalagala! Da je tvoj otrok, praviš? Saj nisi bila Jernejeva nikoli! — Ali si bila? — No, povej? — — O, sram te bodi, svetnica hinavska!«

Mariji se je trgalo srce v tisoč koscev.

»Angelica, saj sem jaz pri tebi, bodi mirna. Lezi nazaj in zaspi, da se pozdraviš!«

Splašeno so jo pogledale velike črne Angeličine oči, kakor bi jo htele pribiti na križ.

»Ti si to, Jernej, praviš? O, Jerneja ni pri meni več. Jernej je šel drugam, k Mariji. Zibelko tešeta za otroka, ki sta ga meni ukradla. — Ker Marija je svetnica, veš, Jernej! O, Marija bo že nama pomagala. Glej, kako pestuje malo Marijico! Ali je Jernejček? — Veš, hotela je, naj bi bil Jernejček, kakor ti, moj Jernej. In pravi, da je ves tebi podoben. Vidiš, tako gleda, kakor ti, kadar si dober z menoj!«

Omahnila je nazaj in onemogla lovila sapo.

(Dalje prih.)

Pod božjim varstvom.

Igra v treh dejanjih.

Matko Krevh.

(Nadaljevanje.)

II. dejanje.

Lična bolj gosposka sobica. Na levi v kotu majhna mizica, v ospredju večja. Več stolov. Čas: v nedeljo na večer. — Vse osebe gizdavo oblečene ter zelo razposajene. Na mizi Miličino pismo neprebrano. Beti, ki je pravkar prišla, odlaga površnik, in Ivanka.

Beti: Tvoja soba je kakor nalašč za tako pustno prireditev. Ni sicer velika, a je bolj na samem in gospodinja je gluha.

Ivanka (gosposko sfrizirana): Ni mi jasno, kaj pravzaprav hočete prirediti. Soba vam je seveda na razpolago.

Beti: Veš, stvar je tale: v pustu prirejajo v mestu bale, plese, maškerade in razne veselice. Zato je treba seveda denarja. Nam služkinjam vedno primanjkuje denarja, zato se takih veselic ne moremo udeleževati. Res škoda! Toda kot nadomestilo smo prirejale vsako leto pri eni ali drugi zasebne zabave s šalami in plesom.

Ivanka: Moških vendar niste vabile?

Beti: Kakor je nanoslo.

Ivanka: Vse, kar je prav! Kakor sem rekla, moja soba vam je na razpolago, toda moški nima noben dostopa.

Beti: Ne bodi taka svetnica! No srček! Nocoj, upam, ne bo nobenega, ker imajo punce strah pred teboj. — A kaj pa ti je, da si tako zadirčna? Kakšna slaba novica zdoma?

Ivanka: Saj mi nihče ne piše.

Beti: Ali si niste dobri? Povej vendar, sem prav radovedna!

- Ivanka:** Čemu bi ti pravila? Saj po večini vse veš. S svojim samovoljnim odhodom v mesto sem se vsem zamerila. Nič ne de. Ampak jaz ne bom začela z njimi. Zakaj pa so taki?
- Beti:** Tončka tudi?
- Ivanka:** Ta je še najhujša! Še mater je pregovorila, da so me takorekoč zapodili od doma. Dali so mi nekaj denarja za vožnjo in druge potrebščine. Denar za stanovanje in hrano pa pošiljajo naravnost gospodinji, kakor da bi meni ne zaupali. To jim tudi najbolj zamerim; zato jim tudi nisem pisala in jim tudi ne bom. Izplačajo naj me, pa grem, saj svet je velik.
- Beti:** Kar zahtevaj svoj del po odvetniku, ta jih bo že s tožbo prisilil.
- Ivanka:** Tudi na to sem že mislila, toda dokler nisem polnoletna, ne morem zahtevati.
- Beti:** V škripcih si. Gotovo si tudi sicer v denarni stiski kakor jaz.
- Ivanka:** Če bi si ne znala pomagati, bi bila res v zadregi. E, pa nisem tako neumna, kakor mislijo.
- Beti:** Radovedna sem, kako si si pomagala iz zadrege.
- Ivanka:** Nič lažjega! Z denarjem, ki sem ga prinesla zdoma sem precej dolgo shajala. Naposled mi je pričelo primanjkovati. Bila sem v veliki zadregi. Premišljevala sem, kaj naj storim. Spomnila sem se na znanega trgovca, kjer kupujejo naši. Šla sem k njemu in nabrala, česar sem potrebovala, trgovec je pa račun domov poslal. Gotovo so doma gledali prav debelo mastni račun. Zakaj me pa imajo tako pri trdem?
- Beti:** Izvrstno si se rešila iz zadrege! Prav je skopi mami, zakaj pa ne skrbe za hčer kakor se spodobi! Ali je še kaj drugega novega? Čigavo pa je to pismo?
- Ivanka:** Pusti ga, od Milice je!
- Beti:** Kaj pa ti piše tista svetnica?
- Ivanka:** Ne vem, ker ga nisem niti odprla.
- Beti:** Pa sta bili prijateljici včasih?
- Ivanka:** Kaj zato; sita sem že njenih naukov.
- Beti:** Tako je prav; za njene pridige smo že prezrele. Čakaj, ga bom pa jaz prebrala v najino zabavo.
- Ivanka:** Ne, tega ne pustim; rajši ga sežgem.
- Beti:** A taka prijateljica si mi?
- Ivanka:** Saj sem ti hvaležna, da si me spravila od doma.
- Beti** (*jo objame*): Tako je prav! — Pa pustiva to in rajši kaj pripraviva, prijateljice bodo vsak čas tu!
- Ivanka:** Česa pa je treba za tako zabavo?
- Beti:** Si še pač neumna! Če hočeš biti dobrevolje, moraš imeti kaj za grlo: vina, likerjev, slivovke za čaj. In prigrizek tudi mora biti. Veš, jaz sem uredila takole: Midve preskrbiva kruh, Gusti, ki služi pri slaščičarju, prinese likerja in ruma, Mici bo spekla pecivo, Poldi prinese gramofon in meso, Rozi nas preskrbi z vinom ali pivom. Ali ni to imenitno? Agneza rada puši, zato ne bo brez cigaret.
- Ivanka:** Za božjo voljo, kadile bomo tudi?
- Beti:** Zakaj ne, saj je to moderno. In če tebi ponudi cigareto, je nikaner ne odkloni, ampak puhaj kakor Turek.
- Ivanka:** Pa če mi bo slabo?
- Beti:** Saj imaš liker pri rokah; en požirek in slabost te mine. — Ali imaš kruh že doma?
- Ivanka:** Samo en hlebček; ne vem, če bo dovolj za vse, ker si jih toliko naštel.

Beti: Seveda ne, saj nas bo cela reč. Daj mi denar, skočim še po nekaj kruha.

Ivanka: Kaj ti nimaš denarja?

Beti: Ne bodi tak stiskač! Naštej dvajset dinarjev! Ker je že proti koncu meseca, premorem samo še pet dinarjev; drugič dam pa jaz. (*Ivanka dá denar.*) Kaj pa je tebi za par kovačev! (*Odide.*)

Ivanka: Presneta Beti, čisto me bo oskubila. (*Hodi sem in tja in pospravlja.*) Kaj bo neki prav za prav nocoj? Radovedna sem. Včasih se mi zdi, da ni prav, če se družim s temi dekleti. Pa v takemle dirindaju človek lažje pozabi na svoje križe. Sploh pa: kar je, je! Najbolje, da na dom več ne mislim, ker so taki z menoj! — Oj lepo življenje me še čaka! Ko se izučim, si poiščem službo. Med tem časom bom polnoletna, dobim svoj delež iz doma, se omožim — pa ne s kakim bajtarjem, ampak z bogatim, gosposkim ženinom. To bodo doma gledali! Takrat bi se pa radi sprijaznili z menoj, pa jaz ne bom hotela. (*Zunaj koraki. Beti se vrača s kruhom.*)

Beti: Ivanka, glej, to je Gusti.

Gusti: Serbus Ivanka!

Ivanka: Dober dan! (*Poda roko.*)

Beti: No, ali si prinesla likerja in ruma?

Gusti: S težavo je šlo, ker gospod kar ni hotel odnesti petâ iz trgovine.

Ivanka: Za božjo voljo, ali si liker ukradla?

Gusti: Ukradla? Zato bi morala iti v tujo trgovino, doma vendar smem vzeti, ker tudi jaz podpiram hišo s svojim delom.

Ivanka: Čudne pojme imaš o gospodarjevi lastnini.

Gusti: Le ne pretanke vesti! Ko bi ti vedela, kako zna moj gospodar slepariti z rumom in likerjem, potem bi videla, da sem jaz najpoštenjši človek na svetu.

Beti: Ivanka, kje imaš krožnike, kozarce, servijete? Hitro pripravimo! — Kruh narežem jaz, kje imaš nož?

Ivanka: Nož je v miznici. Drugo prinesem takoj. (*Odide.*)

Gusti: Ha, ha! Tale Ivanka se pa še drži mame za krilo. Moramo ji odpreti oči! Punca je lepa, da se lahko postavimo z njo. In fanta ji bo treba preskrbeti.

Ivanka (*se vrne*): Tu so krožniki in kozarci. Tudi nože in vilice sem prinesla. (*Zunaj trka.*) Naprej!

Beti: Mici je.

Mici in Rozi: Dober večer. Klanjam se!

Ivanka, Beti, Gusti: Živijo! Dobrodošli!

Mici: Pozna sem, ker je gospoda šla v gledališče. Ha, naša gospa je nocoj zopet poslikana, kakor steber za plakate. Dve uri se je mazala in šminjala: vmes pa venomer klicala: Mici prinesi to, Mici prinesi ono, da se mi je že kar mešalo. Potem naj pa človek pecivo peče, če more!

Beti: Da si ga le prinesla! Kar na krožnik naloži!

Rozi: Jaz sem imela gotovo najtežjo nalogo. Štiri litre vina odnesti tako, da te kdo ne opazi, to ni lahka stvar!

Ivanka: Kar tako si ga odnesla, ne da bi ga plačala?

Rozi: Čemu? Jutri prilijem ravno toliko vode. Če gospodar sme vino krstiti, zakaj bi ga jaz ne smela samo enkrat, dočim ga on vsak mesec. Bodo ljudje vsaj manj pijani!

Gusti: Tvoj gospodar ni za las boljši od mojega.

Beti: Hitro, hitro uredimo, da bo prej veselo. Lačna sem in žejna.

Mici: Žejna sem tudi jaz, kar ves dan pri ognju. Vino na mizo!

Beti: Samo malo moramo počakati, ker še nismo vse.

Rozi: Saj res, Poldi še ni.

Gusti: In Agneze tudi ne.

Mici: Da bi le Poldi mesa ne pozabila! Meso je moja najljubša jed. Če se bom omožila, bom vzela mesarja.

Rozi: Jaz pa vinskega trgovca, ker znam vino krstiti.

Gusti: Krščeno vino boš morala pri njem piti!

Rozi: O, ne! Misliš, da so vinski trgovci tako neumni, da bi pokvarjeno vino pili? Najboljše in najpristnejše prihranijo zase. — (*Potrka.*)

Beti: Poldi in Agneza! Naprej!

Agneza in Poldi (*z gramofonom*): Visoki gospodi najponižnejši poklon!

Gusti: Slavnim godcem rokopoljub na rdeči nos! — (*Splošen smeh!*)

Mici: Živijo Poldi, ali imaš meso?

Poldi: Kajpada ga imam!

Beti: Odložita na mizo, gramofon pa v kot. (*Odlagata.*) Tako, zdaj smomenda vse!

Gusti: Oh ja! Jaz še nekoga prav zelo pogrešam. Kako žalostno je moje srce!

Agneza: Mene pa pete srbe.

Mici: Meni v želodcu razgraja.

Rozi: Meni pa žeja nagaja.

Beti: Meni pecivo diši.

Poldi: Meni se plesat mudi.

Ivanka: Joj, kako lepo znate govoriti!

Mici: Mislila sem, da si mutasta, ker še nisi doslej nič izpregovorila.

Ivanka: Poslušala sem vas.

Gusti: O le poslušaj! Marsikaj se boš naučila.

Beti: Prosim slavno gospodo, da zasede prostore in se posluži, kar miza ponuja. (*Posedejo, jedo in pijo.*) *Vmes govore:*

Mici: Meni ni treba dvakrat reči.

Rozi: Saj človek živi, da je in pije.

Gusti: Nazadnje pa v zemlji segniije.

Beti: Jej, ne tako resno, drugače bo šla vsa današnja zabava po vodi.

Ivanka: Dober tek vam želim.

Vse: Hvala! Istotako.

Gusti: Prisedi k nam in jej! (*Sede.*)

Rozi: Ivanka nali, žejne smo. — (*Naliva.*) — Živijo! (*Trčijo.*)

Mici: Dušo sem si že privezala. — Poldi, zdaj pa le kar navij svojo lajno, gremo plesat!

(Dalje prih.)

V tujini.

Jadranka.

*O moj predragi dom,
slovenski mili svet,
kdaj videla te bom
vesela spel?!*

*V tujini srce gine...
Zdaj čutim, kaj je dom!
Visoke ve planine,
široke ve ravnine,
zdaj čutim, kaj je dom!*

*O domovina, ljuba mati,
jaz hočem tvoj otrok ostati,
sedaj te cenim in častim,
v tujini koprnim
po tebi, moja draga mati!*

*V kraju tujem sliko hranim
svoje rodne matere,
v duhu romam k milim znanim
in gorkó pozdravljam vse...*

Za ugled Rožnega doma!

F. T.

Takrat, ko je g. opazovalec pisal v »Vigredi« o temperamentih, sem najbolj vzljubila kolerično Eriko. Zakaj neki?

G. opazovalec je pisal: »Erika gleda na čast in dober sloves hiše.« Vidite, prav to mi je pri Eriki najbolj všeč. Vse deklice smo namreč dolžne, da tudi na zunaj skrbimo za dobro ime naših Rožnih domov.

Kako naj pa izpolnjujemo to svojo dolžnost? Pisatelj navaja: »Erika kupuje dobro blago, a plačuje sproti...« To je tisto. »Denar je sveta vladar,« ta pregovor velja danes bolj kot kdaj poprej. V vsakem človeku je kcs materijalista, ki te ne sodi le po tvoji obleki, po tvoji izobrazbi, ampak tudi po tvojih gmotnih odnošajih do soljudi. Morda sodim krivo. Oprostite pa mi boste mogoče, ko vam povem, da sem trgovska nastavljenka. Ko dan za dnevom slonim nad trgovskimi knjigami, mi je proti volji prešlo v meso in kri: ne samo po socialnem stališču, odjemalce razporejam v onem redu, v katerem se drže točnosti pri plačevanju računov. Skrivaj vidim včasih: gospodar se bolj zveseli preproste delavčeve žene, ki ob sobotah točno poravna račun za skromne tedenske izdatke, kot imenitne milostive, ki šele sredi meseca enkrat pošlje nekaj stošakov »na račun«.

Toda me deklice še nismo samostojne gospodinje; tudi v domači hiši nam mati često ne dovoli, da bi vedele za družinske dohodke in izdatke. Kje torej moremo udejstvovati svojo točnost?

Poglej! Pri prijateljici si ugledala novo, zajemljivo knjigo. Čeprav je prijateljica še ni dodobra preštudirala, jo vendar rade volje posodi — za nekaj dni. Teh nekaj dni pa se zavleče v neskončnost; meseci in meseci minejo in ti knjige še vedno ne vrneš. Kje skrbiš v tem primeru za tvoj, za tvojega doma dober glas? Pomisli malo: najbrž je tudi v tvoji sosesčini hiša, kamor se bojiš posoditi knjigo; sami je ne vrnejo, ti se sramuješ terjati in knjiga se zgubi. — V takem domu ne gospodinja Erika.

Morda si društvena tajnica; pa se dogaja mesec za mesecem, da ne rešuješ in ne odpošiljaš ob pravem času korespondence. Točnost je čednost kraljev! Izpolnjuj svoje dolžnosti, skrbi za ugled društva! Neštetokrat je namreč odvisno od točnosti tajnice, v kakšni luči gledamo društvo.

Troje primerov je to. V enličnem vsakdanjem življenju pa najdemo sto in sto priložnosti, da se vadimo v tej važni čednosti. Ni vselej lahko to delo. Človeku, ki bi gledal od strani, bi se včasih zdelo malenkostno; me pa moramo napeti vse moči, da ostanemo zveste načelom. Ne pozabimo: naš vzor, Erika, je kolerik. »Kolerik pa z neugnano energijo zasleduje stavljenke si cilje — pasti mora vse, prav vse, kar zabranjuje pot do njih.«

Me vse ljubimo naše lepe Rožne domove. Zato bomo skrbele v vseh ozirih, tudi s svojo točnostjo, da bodo Rožni domovi uživali tudi od soljudi splošno spoštovanje.

Odpusti!

Franjo Neubauer.

*Spominček prelep iz mladosti
lako me je vsega prezel,
da v jasni večer sem zavriskal,
da zvezdam zapel sem vesel.*

*A komaj je glas bil iz prsi,
pretresel me drug je spomin:
pošastno je vstal in se drgnil
iz nemih in gluhih temin.*

*Preplašen, obupen sem vzkliknil:
»Odpusti veselja izliv!
Saj davno že mrtev sem v srcu,
odpusti, da spet sem bil živ!«*

Vigrednica - gospodinja

Drobeci iz gospodinjstva.

Moka. Izmed vseh hranil, ki jih dobivamo iz rastlinstva, je moka najizdatnejša in najnavadnejša hrana. Dobivamo jo iz raznega žita, kakor iz: pšenice, rži, ječmena, ovsca, prosa, ajde, koruze i. dr. Poleg žitne moke imamo tudi riževo, krompirjevo, fižolovo, kostanjevo, grahovo, ki jih pa v naših krajih ne uživamo mnogo.

Moka raznih vrst žita se razlikuje po barvi, okusu, vonju, posebno pa še po vsebini redilnih snovi. Celo od ene vrste žita ni moka vedno enaka. Redilne snovi žitnih zrn so sestavljene tako-le: beljakovine 10 do 12%, škroba 55—70%, maščobe 2—5%, vode 12—14%, soli 2%, staničnine 2%.

Luščina vseh zrn je trda in jako težko prebavljiva. Pod luščino je tanka plast beljakovine, ki jo imenujemo tudi lepivo. Lepivo ima največ redilnih snovi, le škoda, da se pri mletju često odstrani z luščino vred in tvori otrobe. Zato so pa v otrobi jako izdatna hrana za kokoši, prašiče in govedo.

Moka vsebuje redilne snovi, ki jih v hranilih od živali ne najdemo, človeškemu telesu pa so neobhodno potrebne. Močnate jedi se z žvečenjem presnavljajo v sladkor, ta pa v ogljikovo kislino, kar daje telesu potrebno gorkoto. Zato je naravno, da nam v vročem poletnem času močnate jedi ne prijazno v taki meri kakor po zimi.

Staničnina, ki je sicer težko ali sploh neprebavljiva, ima važno nalogo, da krepi želodec in čreva s tem, da jih priganja k obilnejšemu izločevanju prebavljivih sokov, ki prebavo zelo pospešujejo.

Glede redilnih snovi zavzema prvo mesto črna pšenična moka; za njo ječmenova, ržena, ovsena, koruzna, prosena in ajdova. Bela pšenična moka vsebuje prav malo lepiva, a dosti škroba. Lahko prebavljiva je, toda manj redilna. Pšenica iz toplejših krajev ima več lepiva. V združbu, bodisi pšeničnem, koruznem ali ovsenem, je največ redilnih snovi.

Če primerjamo živalska hranila, ki vsebujejo mnogo vode, vidimo, da je rastlinska hrana, h kateri štejemo vsa močnata hranila, bogatejša na hranilnih snoveh, in radi tega tudi mnogo cenejša. Pomisliti je treba, da je v mesu vedno 70% vode in da moramo 20% beljakovine, ki jo dobimo z mesom, zelo drago plačati. Napačno je torej mnenje, da si le tisti ohrani telesno moč in zdravje, ki si more privoščiti v obilni meri mesnih jedi.

Kakor vsa druga hranila tudi moko brezvestni ljudje potvarjajo. Ako je moka modrikaste barve, so gotovo v nji druge primesi. Ako so moki primešane kake rudninske zmesi, to lahko spoznamo. V kozarec mrzle vode vržemo nekoliko moke in rudninske primesi (apnenec, kreča ali kaj podobnega), ki so težje od moke, se sesedejo na dno, moka pa ostané na vrhu. Težje je preizkusiti, če je žitni moki primešana krompirjeva ali fižolova moka; to opazi gospodinja šele pri porabi moke.

Bela pšenična moka iz čistega, nepokvarjenega zrnja je malo rumenkaste barve in osladnega okusa. Okus moke je pust, grenkast, ako je žito snetljivo. Taka moka je tudi zdravju škodljiva. Moka iz svežega, neposušenega zrnja je prav tako neokusna, vlažna in se hitro spridi. Gospodinji dela pri peki velike preglavice.

Moko hranimo na suhem, zračnem prostoru. Ako jo hranimo dalje časa, je dobro, da jo večkrat presejemo. Moka se uporablja na najrazličnejše načine; o tem bo nadaljevanje prinesla prihodnja številka Vigredi.

Naš vrt.

V oktobru še raste in se razvija: repa, redkev, korenje, endivija in še tudi pozna solata ter špinača. Endivijo še pridno povezujejo. Druge pridelke pa že pričnemo spravljati v klet, ali jih presadimo v zabojčke in lonce. Hiteti moramo pač zato, da jih spravimo pred prvo slano.

Vse prazne grede na vrtu potrosimo z gnojem, kolikor mogoče globoko prekoplje mo in jih pustimo čez zimo neporavnane. Do pomladi kepe same razpadejo, zimska zmrzlina jih zrahlja, da spomladi nimamo toliko dela; grede takrat poravnamo z grabljami. Z globokim prekopavanjem zemlje v jeseni uničimo tudi vso zalego vrtnih škodljivcev, ki se v jeseni, da se zavarujejo pred mrazom, zakopljejo globokeje v zemljo in ležejo jajčeca.

Kako važna je zelenjava za našo prehrano, tega se naše gospodinje še vse premalo zavedajo. Ko na jesen zmanjka poletne solate, zelena fižola, graha, kumar, je dan za dnevom na mizi kislo zelje, repa, fižol. Nobene izpremembe v prehrani! Kaj čuda, če se družinski člani tako enolične hrane naveličajo in si iščejo sami — posebno moški — izpremembe po gostilnah.

Vsaka skrbna gospodinja, ki je pravočasno mislila na to, da si je shranila razne

zelenjadi za zimo, pa bo svojcem lahko nudila vso zimo prijetno izpremembo v prehrani. Ne mislim tu na konzerviranje zelenjadi v patentnih kozarcih, ker je to združeno s stroški in je treba pazljivosti, da se ne pokvari. Stročji fižol, male in zrezane kumarice, paradižnike i. dr. hranimo v navadnih kozarcih v kislu ali slani vodi. Korenje, peso, kolerabe, redkev in druge podzemeljice zagrebemo v kleti v pesek, zeleno in peteršilj v gredice, ki smo jih napravile iz polovice prsti, polovice peska. Pri zeleni in peteršilju je paziti, da so srčni listi prosti. Zeljnate glave se ohranijo skozi vso zimo, ako jih posadimo s korenino vred v kletne grede. Izberemo pa najlepše in nepoškodovane rastline. Odrezane zeljnate glave položimo na štor na police (da morebitna vlaga pri naravnih odprtinah ob štoru lahko odteka); vendar tako ohranjene glave ne trajajo tako dolgo kot one. Endivijo prav tako presadimo v klet, a ne pretesno, da ne začne gniti.

Pri spravljanju zelenjadi je treba paziti, da jo spravimo ob suhem vremenu in čisto zdrave in nepoškodovane rastline. Spravljeno zelenjad je treba večkrat pregledati in gnilo listje sproti odstraniti. Ako le zunanja temperatura dopušča, je treba klet pridno zračiti. Nekatero zelenjadne rastline, n. pr. motovilec, špinaca, ohrovt, por, pa prezimijo na prostem in jih ne spravljamo. Tudi spravljanje nekaterih pridelkov, kakor: repe, pese, korenja, kolerabe, redkve v jame (zasipnice) je zelo v navadi.

Iz zdravstva.

Vse lepo in v redu se razvija življenje v družini, dokler so vsi družinski člani zdravi. Ko pa se naseli v hiši bolezen, krajša ali daljša, pa postane vse nekako nemirno in preplašeno. Kdo drugi kot dobra in preudarna gospodinja more obdržati v hiši red tudi ob času bolezni kateregakoli družinskega člana. Ker pa tudi sama ni obvarovana pred boleznijo, je nujno treba, da se vse naše ženstvo, zlasti na deželi, izvežba v pravilni bolniški postrežbi.

Kadar si koga obiskala v bolnišnici, si videla, da strežejo bolnikom moški in ženske. Vendar ženskam v čast bodi povedano, da so ženske boljše strežnice kot pa moški. In zakaj? Že izza mladega so vajene hišnega dela: postiljanja, sraženja, umivanja, kuhe in pranja. Zraven tega so pripravne in priročne in že po svojem ženskem značaju natančne pri delu do vseh podrobnosti. Že te sposobnosti bi zadostovale, da za bolniško strežnico izberemo vselej žensko. So pa še tudi druge lastnosti, ki jo za to delo prav posebno priporočajo. Več potrpljenja imajo kot moški, so usmiljenega srca in vse bolj mehke in nežne. Navadno že čutijo, kaj bi bolnik rad in uganejo že njegove tihe, neizgovorjene želje, dočim moški strežnik stori le to, kar mu zdravnik ukaže, ali za kar ga bolnik prosi. Ženska se tudi zaveda

svoje dolžnosti in odgovornosti kot bolniška strežnica, skrbno in vestno vrši svojo dolžnost, toda nikoli s trdim ali čmerikavim obrazom, nego vedno vedro in veselo.

Iz vsega tega vidimo, da je ženska kakor ustvarjena za bolniško strežnico, kar jo za tako tudi najbolj priporoča.

(Dalje prih.)

Za oči in roke.

Kako se plete brisača? Odgovor Julki H. Brisača je široka 45—60 cm in dolga 80 do 120 cm. Ako se je gospodinja odločila, da si izdelata brisače z ročnim delom, rabi za to največkrat pletenje ali kvačkanje. V ta namen kupi bel bombaž (pavolo) št. 10 ali 12 v štrinah ali klobčičih. Za pleteno brisačo nasnuje toliko petelj, kolikor hoče imeti brisačo široko. Imeti mora seveda za to primerne dolge pletilke. Najenostavnejše delo je vedno gladko, t. j. tja in nazaj desno; na koncu vselej verižno petljo. Ko naplete kakih 10 cm visoko, lahko vstavi enako debelo rdečo nit in s to plete kakih 5 cm široko progo in v presledkih 5 cm še eno tako. Nato dalje do 25 cm pred drugim koncem; tam zopet 5 cm široko rdečo progo, 5 cm belega presledka, zopet 5 cm široko rdečo progo in do konca še 10 cm v belem pletenju. V zadnji vrsti je treba petlje zazankati. Na obeh koncih se lahko napravijo tudi rese (franže) iz bele pavole. — Zelo trpežna je brisača, če jo pletemo 1 desno 1 levó, lahko pa tudi v kakem drugem gostem vzorcu. Kvačkana brisača se dela navadno iz gostih petelj (t. j. da nič ne ovijemo), da vtikamo: ali samo v prednjo verižico, ali samo v zadnjo, ali v obe hkrati. Vendar se je strogo držati ali enega ali drugega, da je vzorec enoten. Lahko se pa za to porabijo vsi gosti vbodi kvačkanja. Okrasek je lahko tak kakor zgoraj opisan, ali si ga izmisliš sama.

Današnja vzorčna priloga prinaša zopet izvirne vzorce za prt: zgoraj desno vogal, proti levi borduro (obrobni okrasek), ki se pa tudi poljubno lahko porablja za okrasek drugega perila. Izvršitev: v stebelnem in polnem vbodu.

Na sredi krasen vzorec za okrasitev modrčka, srajce i. dr., ali pa v zvezi z vogalom v spodnjem levem kotu za prt, prtič, zastor ali posteljno perilo. Izvršitev: rišelje, luknjice in deloma stebelni vbod.

V desnem kotu spodaj: polovica okrasa za posteljno perilo ali zastor; porabno tudi za prt. Izvršitev: rišelje, luknjice, stebelni vbod.

Med temi večjimi predlogami je raztresenih 10 monogramov v različni velikosti, za razno porabo.

Praktični nasveti.

Grozdje je najzlahotnejše sadje. Vsebuje 16% sladkorja in je zelo redilno. Že v najstarejših časih so poznali tako zvano zdravilje-

nje z grozrdjem. Dandanes je zdravljenje z grozrdjem, ko pacient lahko použi 2 kg grozrdja na dan, zelo razširjeno. Pri zdravljenju črevesnih bolezni in obolenju na jetrih se dosežejo z grozrdjem navadno prav zadovoljivi uspehi. Grozrdje tudi krepi pljuča in čisti kri. Tudi proti revmatizmu grozrdje zelo uspešno deluje. Na ves organizem vpliva zelo blažilno in ga krepi. Ljudje s težko želodčno boleznijo zdravljenja z grozrdjem ne prenesejo. — Grozrdju, ki ga hočemo dalje časa ohraniti, pecelj z razgretim voskom zamažemo, da tako preprečimo uhajanje soka iz jagod. Grozrdne jagode ostanejo več mesecev lepo napete in sočne. Za konzerviranje grozrdja v kozarcih vzamemo manjše grozde. Vložimo jih v kozarce, zalijemo s sladkor-

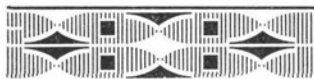
jem (kakor drugo sadje) in kuhamo v sopari 15 minut.

Uničevanje mrčesa pri domačih živalih s petrolejem je zelo škodljivo in nevarno. Neki lovec je namazal psa, ki je imel bolhe, s petrolejem. Pes je po preteku osmih dni poginil. Drug slučaj: Kmet je namazal dve kravi, ki sta imeli uši, s petrolejem. Ena je poginila že v nekaj dneh, drugi pa je oteklo vime in postalo modre barve.

Še mnogo občutljivejša za zdravljenje s petrolejem je perutnina.

Protiv revmatizmu. Zelena (korenine) zreži v kose, malo osoli in mehko skuhaj. Vodo od tega pij večkrat na dan. Bolečine kmalu ponehajo.

»Brezalkoholna produkcija«, Ljubljana, Poljanski nasip 10-22, pošlje vsaki naročnici »Vigredi« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Organizacija

Ali ljubiš Koroško?

10. X. 1920—10. X. 1926.

Obmejni Slovenec.

Dva moča sta bila v nekem mestu, eden bogat, drugi siromak. Bogatin je imel jako veliko ovac in volov. Siromak pa ni imel prav ničesar razen ene same male ovčice, ki jo je bil kupil in vzredil in ki je pri njem vzrasla skupaj z njegovimi sinovi. Jedla je od njegovega kruha, pila iz njegove čaše in spala je v njegovem naročju. In bila mu je kakor hčerka.

Ko pa je prišel neki tujec k bogatinu, se je temu zdelo škoda, da bi vzel eno od svojih ovac in volov in pripravil gostijo tujcu, ki je prišel k njemu. In vzel je ovco siromaku in pripravil pojedino človeku, ki ga je obiskal.

Ta zgodbo je povedal prerok Natan kralju Davidu, ko je le-ta vzel k sebi Betsabo, ženo Urijevo, Urija pa je dal ubiti.

Na to zgodbo sem se spomnil, ko sem premišljeval usodo Koroške in usodo koroških Slovencev. Kmalu bomo obhajali že šesto obletnico nesrečnega plebiscita (ljudska volja).

Majhen in reven narod smo Slovenci, velik in mogočen narod je narod nemški. Kaj pomeni za tak narod deželica, kot je slovenska Koroška? In vendar nam je vzel ta narod našo ovčico — našo slovensko Koroško. Bogati narod, ki ima dosti ovac in volov, je vzel bednemu narodu njegovo ovčico...

Vzeli so nam Slovenski Koročan, vzeli so nam koroške Slovence. Že nekako od l. 1870. je na Koroškem utrakvistična šola. Dve generaciji sta že izšli iz te šole. In glavni cilj in smoter te šole je asimilirati, ponemčiti koroške Slovence. Nemška zmaga pri plebiscitu 10. oktobra 1920 je sad teh šol. Po plebiscitu so mi pravili priletni ljudje, da bi pred 50 leti mi, to je Slovenci, ne bili plebiscita nikdar izgubili.

S pomočjo šole so nam oropali Koroško. V ponemčevalni šoli so nam odtujili ljudstvo in ga napojili z nemškimi duhom. Naš človek se v teh šolah ni naučil slovenski čitati. Z vsakovrstnimi kaznimi so skušali našim ljudem zamrziti slovensko besedo in slovensko narodnost. Asimilacija (pocenačenje) je napredovala od desetletja do desetletja, in ko je prišel plebiscit, jim je Koroška kot dozorel sad padla v naročje.

S pomočjo šole so nam oropali Koroško. Toda, ali ni taka »asimilacija«, ponemčevanje s pomočjo šole, da smo potem ob plebiscitu Koroško morali izgubiti, prav tako nemoralno, kot če bi nam s fizično silo iztrgali Koroško? Brezdvomno.

(Konec prih.)

Franciškovsko jubilejno leto.

Dne 2. avgusta tega leta je bilo otvorjeno Franciškovsko jubilejno leto o priliki 700 letnice smrti velikega asiškega Ubožca. Širom sveta so se vršile ta dan velike slovesnosti. Nikjer pa se ni izvršila otvoritev s tolikim sijajem kot v Asisiju v porcijunkulski baziliki — na kraju Franciškovske smrti — in pa v Rimu — v središču krščanstva. V Asisiju je prisostvoval otvoritvi poleg mnogoštevilnih cerkvenih in državnih dostojanstvenikov tudi general franciškovskega reda p. dr. Bernardin Klumper, ki je pravi naslednik sv. Franciška. — V Rimu je odločena za vse letošnje franciškovske jubilejne slovesnosti bazilika Ara coeli, ki je najveličastnejše franciškovsko svetišče v večnem mestu. V noči med 1. in 2. avgustom se je vršila le-tam slovesna polnočnica: najprej je bil slavnostni govor, nato pa pontifikalna sv. maša. Ogromna množica vernikov je napolnila do zadnjega kotička bajno razsvetljeno baziliko. Zelo lepo so bile razsvetljene tudi vse tri kapitolske palače in cerkvena fasada. Nad vhodom se je blestel Franciškov grb, pod njim pa napis: Pax et bonum — Mir in dobro. — Točno opolnoči se je oglasil mogočni kapitolski zvon, oznanjujoč svetemu mestu začetek Franciškovskega jubileja. Ta zvon se oglasi le redko; njegov glas je vedno znamenje izredno važnega in radostnega dogodka.

To je začetek franciškovskih slavnosti, ki bodo dosegle svoj višek 4. oktobra, to je na godovni dan velikega asiškega Serafina.

Vigrednica, na delo!

V Hrastniku, znanem industrijskem kraju, so brez cerkve in brez duhovnega pastirja. Več let že razmišljajo, kako bi prišli do lastnega svetišča, do duhovnega voditelja. Sestavljen je pripravljalni odbor za zbiranje prispevkov za bodočo farno cerkev. Ta se obrača na Vigrednice, Orlice in sploh na krščansko ženstvo z nujno prošnjo za pomoč. Nadeja se, spričo dejstva, da naše požrtvovalno ženstvo nikoli ni odreklo svoje pomoči pri raznih verskih, prosvetnih in karitativnih zbirkah, tudi tu najizdatnejše pomoči. Saj gre tu za važno misijonsko delo: za rešitev 6000 duš, ki brez cerkve, brez duhovnika ne morejo vršiti svojih verskih dolžnosti. Blago, plemenito, za vse dobro vneto žensko srce ne more preslišati te iskrene prošnje!

Kadarkoli se ponudi prilika, zbirajte, poprosite, prigovarjajte za prispevke za ta domači misijon!

Vsak, tudi najmanjši dar bo s hvaležnostjo sprejet. Hvaležnost, iskrena hvaležnost 6000 duš, ki jim pomagata v nebesa, vam je gotova.

Darove sprejema: Slov. katoliško izobraževalno društvo v Hrastniku.

Telesno zdravje — duševna moč.

Po Lockington-Küble. — Ivanka Š.

(Dalje.)

Vsakdanja telovadba ima poleg drugih dobrih posledic tudi to, da si pojačimo telo in z njo čistimo in izpopolnjujemo tudi značaj.

Čistimo značaj!? Ako vztrajamo pri kakem delu dan na dan, cele tedne in mesece, nas to duševno krepí, dela vztrajne. In če opravljamo delo kljub raznim zaprekam, če si odtrgamo po delu gotov čas, da si vežbamo telo, si ravno s tem pridobimo neko točnost, vztrajnost, nekaj, kar olepša naš značaj.

Jačimo, krepimo svoje telo!? Gotovo! Poglejmo mišice telovadcev, pogledjmo ljudi, ki se ne boje vsake sapice, vsakega, malo napornega izleta. Moč diha iz njih in zdravje. Kaj pa naj prav za prav razumemo pod besedo: telovadba?

Često pridemo zvečer trudni od dela domov. Glava nas boli, celo telo je težko in izmučeno. Seveda bi bilo najlažje iti v sobo in leči k počitku. A koliko pametnejši je oni, ki se kljub utrujenosti odreče spanju, pa napravi daljši izprehod. Sveži zrak in mir narave vplivata izborno na živce, iz organizma izpuhti ves strup, ki ga je vanj nakopičilo delo v nezračnih prostorih. Kri in pljuča so očiščena, živci pomirjeni. Človek pride domov svež in okrepcan, zmožen novega dela. In če leže k počitku, je spanje trdno in mirno.

Ta je poleg drugih načinov telovadbe eden zelo važnih.

Preidimo sedaj še k drugim praktičnim sistemom vežbanja in utrjevanja telesa. Pri tem pa moramo gledati zlasti na dve važnosti: prehrana našega telesa in vaje same.

Prehrana. Marsikdo naleti tu na težkoče. Res pravilno se prehranjevati se pravi, poznati zmernost, imeti največjo pažnjo pri izbiri jedi.

Že sv. pismo pravi: »Pri nobeni jedi ne bodi požrešen in ne segaj po vsakem jedilu. Zakaj po mnogih jedeh pride bolezen.«

In še nadaljuje: »Kdor je zmeren, si daljša življenje.«

Mnogo je v tem povedanega. Vse! Koliko dolgih ur presede ljudje v čakalnicah pri zdravniku! Koliko jih je, ki iščejo zaman zdravja v kopalščih!

Ne bilo bi tega, če bi se držali svetopisemskih besed in se ravnali po njih.

(Dalje.)

Iz orliške centrale.

Večerni kuharski tečaj v Ljubljani smo zaključile 15. septembra. Za prihodnji tak tečaj v marcu mesecu smo prejele že nekaj prijav. Kmalu naj se oglasijo še druge žene in dekleta, ki se žele izpopolniti v kuharski umetnosti.

Desettedenski gospodinjski tečaj se je pričel 9. avgusta v Dolu pri Hrastniku. Podrobnejših poročil pričakujemo. Tudi v Škofji Loki se že vrši gospodinjski tečaj, za enkrat samo večerni, ker so vse tečajnice čez dan zaposlene. Slišimo pa, da se za pozneje pripravlja tudi celodnevni tečaj.

Današnje prilogo smo poslale le onim naročnicam, ki so poravnale vse dosedanje račune na prilogah.

Naročnikom in naročnicam Vigredi in prilog v inozemstvu! Prosimo za poravnavo računov. Poština v inozemstvo je predraga, da bi mogle vsakega osebno terjati. Upamo, da store vsi in vse svojo dolžnost, sicer smo primorani s pošiljativjo prenehati.

Decembrska priloga Vigredi, ki izide 27. novembra, bo prinesla lepe vzorce za prtičke v kotu pri jaslicah in sicer v barvah. Časa bo še dovolj da se prtički izgotove do božiča. Dobro je, da je pripravljeno že doma blago in druge potrebščine in si vsaka vzorec takoj preríše in prične delati. Ti prtički se zaradi svoje trpežnosti sami priporočajo. Svetujemo, da si prilogo že sedaj naročate in nam s tem omogočite naročiti v tiskarni za-

dostno število prilog, da nam jih ne bo zmanjkalo kakor drugih. Od dosedaj izišlih prilog so samo marčeva, aprilova in majeva še za dobiti, druge so prav vse pošle.

Tečajnicam gospodinjskih tečajev nujno priporočamo našo edino vzgojno knjigo »Mati vzgojiteljica«, ki jim je neobhodno potrebna kot pomožna knjiga pri pouku iz vzgojeslovja.

Izšel je IX. zvezek »Predavanja za dekliške sestanke«. V njem se nadaljuje v VII. zvezku pričeta snov o lepem vedenju. Obsega

točna navodila za lepo vedenje v vseh priložnostih. Važno je, da ne priporoča le tiste puhle vnanje vljudnosti, ki je zgolj papagajska, ampak resnično srčno obliko, ki je vsakemu, posebno slovenskemu dekletu in slovenski ženi neobhodno potrebna. — Zvezek stane 5 Din in se naroča pri Orliški podzvezi, Ljubljana, Ljudski dom. Naročajte!

Nekaj izvodov »Naraščajska vaditeljica«, snov za naraščajske ure, je še na razpolago za ceno po 5 Din. Snov je zelo porabna tudi izven naraščajskih ur za otroško zabavo sploh.

Sestre sestram.

Orliška srenja Vrhnika je priredila dne 18. julija t. l. prvo samostojno, t. j. samo žensko prireditev. Za našo Orliško organizacijo je to razveseljiv pojav, da imajo naše članice toliko poguma in zmožnosti in si upajo v javnost same, brez tuje pomoči.

Spored tega popoldneva je bil:

I. Ob 2. uri odhod k litanijam. V sprevedu je bilo 91 članic, 13 mladenk in 30 gojenk.

II. Po litanijah se je vršil tabor pred cerkvijo, ki ga je vodila srenjska predsednica Ida Mikuš. V kratkem govoru je pozdravila vse, ki so počastili prireditev, s svojim obiskom in se zahvalila vsem onim, ki so pripomogli, da se je prireditev vršila. Nato je bila deklamacija »Hvalnica Orlic«, ki jo je nalašč za to priliko spesnil Tine Debeljak. (Glej, Vigred št. 9!) Lepo in z občutkom je lepo pesnitev prednašala srenjska tajnica Angela Žavbi. »O pomenu orliške organizacije« je govorila predsednica Orliške podzveze s. Pavla Melihar.

III. Telovadni nastop se zaradi deževnega vremena ni mogel vršiti na prostem, nego v Rokodelskem domu. Zato so se članice, mladenke in gojenke ter gostje in številni gledalci razvrstili v spreved in med igranjem Orlovske himne odkorakali v Rokodelski dom. Tu se je razvil nastopni spored točno ob pol 4. uri.

1. Skupen nastop: 33 članic, 7 mladenk, 13 gojenk.

2. Vaje gojenk z zastavicami, 29 gojenk.

3. Skupinska vaja članic, 30 članic.

4. Vaje mladenk z vetrnicami, 7 mladenk.

5. Rajanje po pesmi »Slovenske mladenke«, 8 članic.

6. Proste vaje gojenk za leto 1926, 30 gojenk.

7. Simbolična vaja po pesmi »Naša zvezda«, 10 članic.

8. Vaje mladenk s šerpami, 12 mladenk.

9. Zaključna skupina: 12 članic, 12 mladenk, 12 gojenk.

IV. Prosta zabava pri pogrnenih mizah, srečolov (vsaka srečka je zadela!) itd. Vse je bilo izključno v ženskih rokah ter se je vse v redu izteklo. Razpoloženje najboljše; veselje nad posrečeno prireditvijo očitno.

Vračali smo se z zavestjo, da nam naša Orliška organizacija vzgaja nov rod našega ženstva, na katerega se lahko zanesemo tudi v težkih časih.

Orliški organizaciji in vrhniški srenji iskreno čestitamo!

Ljubljanski kritik.

(Op. ured.: S tem bodi odgovorjeno vsem onim, ki so nam poslali pritožbe zaradi netočnega poročila v »Slovencu« o tej prireditvi!)

Orliški krožek v Šmartnem pri Slovenjgradu. Zopet se oglašamo v našem lepem dekliškem listu »Vigredi« in pošiljamo vsem Orlicam in Vigrednicam širom naše domovine najiskrenejše pozdrave.

Naš krožek obstoji že štiri leta. Mnogo smo morale začetkoma prestati za obstoj krožka, kajti naši nasprotniki so si prizadevali na vse mogoče načine uničiti naše delo, toda me smo ostale pogumne, ustrašile se nisimo nič in uspehi nam niso izostali.

Sicer nas je danes po številu nekoliko manj, kot nas je bilo ob ustanovitvi, nekaj se jih je poročilo, druge so odšle v službo, par pa jih je tudi odstopilo, toda vseeno so naše vrste še močne — — —

Od vseh naših sester smo se s težkim srcem poslavljale, ker smo se bale, da smo izgubile najpožrtvovalnejše članice in bale smo se tudi za njih srečo. Toda naš strah je bil v obeh ozirih prazen. Vse te sestre, sedaj naše starešinke so postale vzorne gospodinje, ki pa najdejo poleg vseh skrbi v gospodinjsvu, še vedno dovolj časa, da se zanimajo za procvit našega krožka.

Tudi s. tajnica nas je lansko jesen zapustila ter vstopila v Mariboru v službo. Bila je agilna članica našega krožka, prav težko jo pogrešamo. Nje sicer ni več med nami, ali ostali so nam njeni nauki, po katerih se hočemo vedno ravnati, da ne bo njen trud zastoj.

Tudi mladenke in gojenke ima naš krožek. Pa še kako pridne! Redno prihajajo k telovadbi in sestankom, kjer jim daje s. voditeljica mnogo lepih in koristnih naukov.

Nekaj mladenk je naročenih na »Vigred«, gojenke pa na »Orliča«. — Da bi ve sestre

vedele, kako nestrpno pričakujemo Šmarčanke »Vigred«, — pa kaj vam bom pravila, saj se je druge gotovo nič manj ne veselite. Krasen list je »Vigred«, bogate vsebine, samo nekaj bi si želela še v njem, namreč »Tolmačev nabiralnik«, kot ga imajo člani v »Mladosti«. Kaj pa pravite druge? (Uredništvo pričakuje še drugih glasov.)

Še nekaj ne smemo pozabiti. V nedeljo, dne 11. julija je bila pri nas prireditelj »Koroško orlovskega okrožja«. Kaj menite, kako je izpadla? O, popolnoma lepo: Dež nam je sicer malo ponagajal, a pogum nam radi tega ni vpadel. Vsem trem govornikom, ki so nastopili, se imamo zahvaliti za krasne besede, s katerimi so nas navduševali za naše vzvišene orlovske ideje — Bog jim plačaj.

Vidite, sestre, tako živimo torej pri nas, a želele bi zvedeti, kako se gibljejo naše sestre drugih krožkov.

Bog živi!

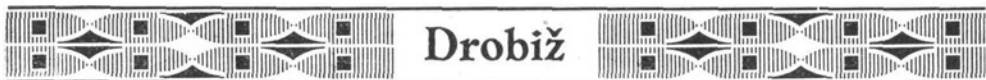
Članica krožka Smartno.

Loče pri Poljčanah. Umrla nam je komaj 17 letna vzorna članica in zvesta Marijina družbenka, Franica Krafc, v mariborski bolnici. Njena bolezen je bila kratka, a silno

mučna. Bolna je bila komaj tri dni. V četrtek, dne 15. julija smo imele vajo za igro »Pet modrih devic« na njenem domu, pri kateri je sodelovala. Imela je glavno vlogo. Ko smo vajo končale, je spremljala prijateljice. Spotoma so ji zapele, da se je veličastno razlegalo po večernem mraku. In, ko so se poslovile od nje, jim je nenavadno iskreno podajala roko. O polnoči je začela bruhati. Poslali so po zdravnika, in ta je izjavil, da mora takoj v bolnico. Tam je prestala težko operacijo. Trpela je neznosne bolečine. V nedeljo zvečer je bila prevadena s sv. zakramenti in naslednje jutro ob pol 4. uri je izdihnila svojo nedolžno dušo.

Rajna sestra Franica je bila nadarjeno dekle. Poročala je večkrat v »Vigredi« o stanju našega krožka. Bila je polna življenja, za vsakega je imela prijazno in šaljivo besedo. Bila je cerkvena pevka, zato je pa tudi rada poslušala ubrano petje. Posebno pa jo je odlikovala pobožnost. Opravljala je 6 nedeljsko Alojzijevo pobožnost že pet nedelj, a šeste že ni dočakala. Naši mili Franici pač velja izrek: »Danes vesela, rdeča kot kri, jutri na mrtvaškem odru leži.«

Blagor Ti, ljuba Franica, saj me upamo, da si nad zvezdami. **Zalujoče sestre.**

Drobiž

Prejeli smo in priporočamo:

H. Rider Haggard: **Jutranja zvezda.** Iz angleščine prevel P. M. Černogoj, Ljudska knjižnica, 21. zvezek. Ljubljana 1925. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broš. 30 Din, vezano 40 Din.

Rider Haggard je vsemu kulturnemu svetu prav dobro znano ime, ki ima v lepi umetnosti dober glas in častno mesto. Najbolj znano pisateljevo delo je »Dekle z biseric«. »Jutranja zvezda« je napeto pisan roman iz egiptovske zgodovine, ki ga bere bralec od prve do zadnje strani z enakim zanimanjem, ki nikjer ne popusti. Usoda glavnega junaka Ramesa, ki je tip viteškega junaka-vojaka in prelepe Tue je opisana v markantnih potezah in realistično zgodovinsko-verno. Asti je žena velikega koncepta in ne male energije, opisana z vsemi simpatičnimi svojstvi. Na stare intrigante nas spominja zlobni in zahrbtni Abi, ki iz častilakomnosti in vladohlepnosti visoko zraste zato, da je njegov padec tem občutnejši. Snov celega romana je povzeta iz egiptanske zgodovine, doba je orisana natančno po zgodovinskih virih, kot je pisal svoje dni Ebers.

Ves roman pa je prepleten s staro egiptansko mitologijo. Božanstveni K., dvojniki, osebnost v osebi, igra veliko vlogo, ki zapleta in razpleta dejanje. Tudi simpatična postava berača v puščavi žene dejanje od zapletka do razvozljanja energično in verjetno do konca. Posamezni pojavi kot »Božja sodba«, »Solnčna ladja«, »Čarobna podoba« so pisani z občudovanja vredno fantazijo in vendar nazorno, prepričevalno do zadnje pike. Realistična, življenjsko resnična poglavja kot »Tua v Memfidi«, »Ramesov boj s princem iz Keša«, ali pa uvodni prizor »Abijeva zarota« so podana s toliko življenjsko silo, da prizori ožive pred tabo v živih barvah. Zvezdoslovje igra nemalo vlogo in je verno posneta slika iz življenja starih Egipčanov.

Prevod je lep, jezik gladek, snov in njena obdelava vseskozi zanimiva, zato bo našla »Jutranja zvezda« pot v vsako našo knjižnico, ker ni le vzgojna ljudska povest, ampak tudi literarno pomembno delo velikega angleškega pisatelja.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; za inozemstvo 32 Din. List izdaja Orliška podzveza (**Anica Lebar**) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: **Zvona Primčeva.**

Za Jugoslovansko tiskarno: **Karel Čeč.**

NOVA ZALOŽBA LJUBLJANA

KONGRESNI TRG 19.

Vse pisarniške potrebščine.

Vse knjige.

Belo platno

trpežno „Vrsti“ m Din 11.—, močno „Sava“ Din 12:50, „Slovensko platno“, zelo močno, Din 14:50, fina „Beograd“-tkanina Din 16.—, zelo fina tkanina „Gorica“ za srajce Din 18.—, posebno fini naturel-šifon, šir. 92 cm, Din 22.— razpošilja v elektrgovina R. Stermecki, Celje, št. 239. Ilustr. cenik z nad 1000 slikami se pošlje vsakomur za stonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupovat, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrezano, se zamenja ali vrne denar. Naročila nad Din 500.— poštnine prosto. Trgovci engros-cene.

Društvena nabavna zadruga v Ljubljani (Ljudski dom)

priporoča vse potrebščine za orliški kroj: rips za bluže, ševijot za krila, čepice, nogavice, orlovske znake itd. Dalje trakove za načelnice in predsednice, odznake s tiskom in vse poslovne knjige in tiskovine za orliške krožke. — Zaloga šmink, pudra, vazeline in mastiksa za šminkanje igralk. — Dobijo se tudi za proste vaje potrebne note. — Posreduje nakup vseh društvenih potrebščin. — Kupujte le pri lastnem podjetju. Nalagajte hranilne vloge v „Centralno čebelico“, ki jih obrestuje po 6%.

Vigrednice!

Naročajte knjigo

„Mati vzgojiteljica!“

Stane 16 Din in se naroča v naši upravi, Ljubljana, Ljudski dom.

Zavarujte svoje življenje, poslopje in premičnine le pri
VZAJEMNI ZAVAROVALNICI
V LJUBLJANI, Dunajska c. 17.

PODRUŽNICE:

Celje, Breg 33.
Zagreb, Pejačevićev trg 10,
Sarajevo, Vrbanja ulica št. 4.

PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO
KOLINSKO
CIKORIJO!

Vse te lepe stvari:

*lepe čevljičke, torbice in druga
darila lahko kupite, ako najdete v*

milu „Gazela“

*samo en zlatnik. V vsak tisoči
komad našega priznanega mila
vrisnemo namreč po 1 zlatnik
in ako imate srečo ga
bodete sigurno našli.*

**Vpoštevajte to ter
pridno perite le z**

**milom
„Gazela“**

*ki se odlikuje po izreano obilni
peni ter jako temeljito
in hitro očisti perilo.*

GAZELA MILO

